

Observatorul

REVISTĂ DOCUMENTARĂ
CULTURALĂ-SOCIALĂ-RELIGIOASĂ.

CUPRINSUL

ARTICOLE DE FOND

Observări

Caton

Neam care nu vrea să moară

Oculta — Revizuirea conștiințelor

Radio-București

Exc. S. A. M. Dolci

Dumnezeu tace

G. Simu

Nici inconștienți, nici nepăsători

red.

Tarcisius

S.

NUVELĂ

DOSARE

Biblii în 20 pagini

Dr. B. Dumitrescu

Caracteristicile limbii ebraice și inspirația

Marele ziar și programul lor

D. C.

ISTORIE

Întâiul Crăciun românesc

Excel. Sa Dr. V. Frențiu

Biruința unui ideal

P. Străgeru

Un ziarist modern (Pr. P. Bailly)

S. M.

Opere sociale — Arsenalul „Presei Bune”

LITERATURĂ

Numerele de Crăciun

Ioan Ceparu

Universul — Adev. — Dimin. — Curent. — Rampa

Caleidoscop

Mia Frollo

A. Maurois. A. Thibaudet. J. Cocteau. Fr. Carco

D. de la Rochelle. P. Morand. Tharaud. M. Prévost

POEZIE

Les prunelles somnolentes (Eminescu)

L. Codreanu

OMAGIU

Leului din Sisești

Elisa Dr. C. Pavel

ȘTIINȚĂ

Data sărbătoarei Sf. Paști

prof. St. Musta

Originea. Controversa. Nicea. Intervalul. Deosebire.

APARIȚIE

Faptele misterioase din Belgia

A. M.

CRONICA

„Stânga”. Plata funcțion. etc.

Spectator

CĂRȚI ȘI REVISTE Glosa Pădurii; Convorbiri liter. etc. Amicu

Redacția și Administrația: BEIUȘ. Jud. Bihor.

Abonamentul: 200 lei pe an.

OBSERVATORUL

REVISTĂ DE CULTURĂ GENERALĂ

Abonamentul:

Annual 200 Lei.

Adevărul

vă va slobozi.

Redacția
și Administrația:

BEIUȘ jud. Bihor.

Piața Dr. Ciordaș No. 7.

Observări.

Sbuciumul unui neam care nu vrea să moară. . .

Și cel mai modest observator al vieții noastre sociale, este izbit de forfoteala stranie a frământărilor de prefacere ce nu vrea să se limpezească. Nu este nici un ram al vieții noastre de stat, în care de 14 ani încoace să se fi putut realiza ceva ce să producă impresia unei stabilități, a unui echilibru social. Dimpotrivă, se aduc legi peste legi, toate năstudiate, toate cu caracter și tendințe distructive pentru tot ce era mai nainte, toate diametral opuse intereselor reale ale vieții naționale.

Nici nu se poate altcum. Mâinile ne sunt legate, ca să nu ne putem smulge din ghiarele anarhiei. Ni s'a recunoscut dreptul — nici că se putea altcum, deoarece este un drept firesc răscumpărat cu sânge — asupra pământului în care se odihnesc osemintele părinților, moșilor și strămoșilor noștri; în schimb ne-au obligat să ne sinucidem. Citiți tratatul dela Paris din 1919 între România și principalele Puteri aliate. Atunci veți înțelege de ce s'au încheiat tractatele de pace cu vecinii așa cum s'au încheiat; veți înțelege pentru ce avem constituția din 1923 așa cum este; veți înțelege svârcolirile vieții noastre politice, economice și financiare; veți înțelege amestecul dictatorial al străinilor în afacerile noastre interne; veți înțelege neputința și lipsa de curaj a conducătorilor noștri de orice nuanță; veți înțelege tragedia sbuciumului unui Neam, care nu vrea să moară. . . .

Oculta

Nu învinuim națiuni, nu învinuim popoare, ci învinuim *Oculta*. Popoarele sunt pașnice, popoarele se înțeleg, *Oculta* seamănă zizania, ea este duhul cel rău, care stă la pândă în întunerec: și noi i-am căzut în ghiare.

Și cum lucrează *Oculta*? Intocmai ca duhul întunerecului: *prin fals și înșelăciune*. Mai întâi a falsificat poruncile morale creștine. Propovăduia, prin înșelăciune, aceleași porunci, dându-le alt substrat, alungând din ele supranaturalul, elementul de bază al obligațiunii oricărei porunci morale creștine. Să nu ucizi, nu pentru că oprește Dumnezeu, ci pentru că altcum ar fi cu neputință viața socială . . . și așa mai departe: toate pe motivul amăgitor, dar schimbăcios al binelui social. Așa a dus în rățacire pe mulți, foarte mulți.

Oculta s'a simțit bine, — doar singură a profitat — în macabru danș al morții, în războiul mondial. După războiul cu armele, popoarele se frământă ca să pună bazele unei vieți tihnite, *Oculta* agită sfoarele mach-națiunilor capitaliste evrești, ale unor bancheri, în mâna cărora este siguranța și viața popoarelor. Nu națiunea franceză, engleză sau americană, cu bugetele lor anuale deficitare, sunt răspunzătoare pentru haosul economic și financiar în care se sbate lumea de atâta amar de vreme, ci bancherii *Ocultei* sunt cei cari încurcă și distrug economia țărilor, ca astfel să le poată stăpâni.

A dorit lumea pace. . . ? *Oculta* deveni pacifistă; a forțat himera desarmării, până să înarmeze din nou și mai îngrozitor toată lumea. *Oculta* manevrează.

Cercetați să vedeți cine sunt cei cari dețin puterea și dispun peste viața popoarelor, și-apoi judecați înșivă.

Revizuirea . . . conștiințelor

Suntem în plină anarhie, în plin haos. Ca orbii dibuim ziua în ameaza mare, fără să putem prinde o rază de lumină, care să ne conducă la ieșire. Pretutindenea criză: criza economică, criza financiară și alte crize, cari toate sunt, în mare parte, și crize de nervi. Lumea simte cum se clatină terenul

sub picioare, aude tot mai aproape, tot mai amenințător cum trosnește din încheieturi vechea organizație socială, dar nu știe încotro s'apuce. Aleargă după himerele, pe cari le proiectează în față stăpânii situației. Câtă naivitate, câtă opacitate mintală; oameni în toată firea să alerge după năluci, să caute vindecare exclusiv pentru relele dela suprafață, iar de cele dinlăuntru nici că le pasă. Toată lumea caută ce va mânca, ce va bea și cu ce se va îmbrăca, dar nimenea nu caută împărăția și dreptatea lui Dumnezeu. Toată lumea se plânge de criza economică, de criza financiară, de lipsa de credit, de lipsa de încredere, dar câți sunt care să se gândească la criza morală la criza sufletelor, la lipsa de credință?

Oameni buni, vă bateți capul cu tot felul de reforme și revizuri, — după indemnurile și rețetele duhului răzvrătirii — faceți o cât de mică revizuire a conștiințelor voastre și de acolo va țigăni ca o săgeată raza luminii mântuitoare; ascultați pe o clipă măcar, ce zice cel mai înțelept între înțelepții veacurilor. Cuvântul Domnului, când strigă: „*Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate celelalte se vor adauge vouă*“.

Unde sunt oare sutele de milioane de creștini? *In statistică...!*

Caton.

Anunț parisian!

Citim în „*La Libre Parole*” ziar parisian (Oct. 1932)

Se caută eroi **Francmasoni**

pentru a grăji de leproși în Oceania,

pentru a face școală Eschimoșilor,

pentru a imblânzi canibali,

și pentru a da învățătură și nițcă cultură Negrilor din Africa ecvatorială.

Insă candidați nu primesc nici-o asigurare pe pământ. Nici-o plată garantată. Inmormântare cât de discretă în caz de moarte. Masonii cari s'ar lăsa tentați de o ispravă de așa mare resunet sunt rugați să se adreseze Procurei Misiunilor în țările îndepărtate. Așa frații masoni se vor feri de întoarcerea Congregațiilor misionare!

Dumnezeu face.

Ceva sublim și mare este, a aștepta în *tăcere* curentul Domnului, dar noi nu cunoaștem măiestratea tăcerii și vorbim mult. Oamenii mari totdeauna au știut să *tacă*, cei mediocri, cei slabi, nici odată,

Un chip luminos din istorie: Când au stat față 'n față cei mai mari beliduci și dușmani ai timpului lor: Hanibal și Scipio Africanul, — confundați în o *tăcere profundă* . . . s'au uitat unul la altul. . .

Africanul dârz și genial care a jurat eternă ură Romanilor și Romanul cu sânge rece și înțelept, a cărui inimă bătea numai pentru nimicirea Cartaginei.

Unul pe altul s'au măsurat cu privirea . . . *tăcând*. — Doară era vorba, cui se revină dreptul de a domina lumea: Cartaginei sau Romei? — Africei sau Europei? — lui Baalmoloch sau lui Zeus?

Știau ei că unul din doi trebuia să se pustiască cu patria lui cu tot și . . . *tăceau*.

Tăcând — s'au măsurat unul pe altul, înainte de a se hotări la luptă pe viață și pe moarte.

A fost o tăcere istorică, — dar noi nu din aceasta voim se învățăm.

Ci din tăcerea biblică.

Și aici rezultatului mare și luminos i-i premerge: *tăcerea*.

Moise a *tăcut* patruzeci de ani în pustie, când păstora oile preotului Iotor — și astfel s'a pregătit la rezolvarea înaltei sale misiuni.

Asemenea și Mântuitorul — *tăcând* s'a pregătit la imensa sa muncă, și precum Moise a *tăcut* asupra experienței sale, pe care a primit-o dela Iehova . . . tot așa Sfântul Pavel a *tăcut* asupra vedeniei sale, a răpirii sale până la al treilea cer de care a avut parte.

Dar chiar și Dumnezeu *tace* . . . Mare și profundă e *tăcerea Lui*.

Când a creat lumea, în ziua a șaptea s'a odihnit și prin tăcerea Sa, a sfințit aceasta zi.

Tace și acum.

Tace la faptele păcătoase ale omului.

A tăcut atunci când Cortez și Pizarro au stârpit pe locuitorii din Mexico și Petru. A tăcut atunci când învățătura preoților apostafi, a sguduit adevărata credință a lumii și a cauzat sciziunea . . . ruperea, a tăcut atunci și tace și azi când așa numiții creștini, supuși ai statelor culturale, cutează să stârpească triburile indiane, locuitori în șesurile liniștitei Americi, prin folosirea alcoolului și opiumului; — *tace* atunci când, — în capitalele creștine a lumii — oamenii duc viață de păgâni: la toate acestea *tace* și rabdă ca Prea Sfântul Său nume se fie batjocorit și poruncile Lui . . . călce în picibare.

Dumnezeu *tace*, dar în tăcerea aceasta este ceva teribil, înădușitor și intimidator.

E tăcere profundă, care în natură premerge izbucnirea furtunii.

„Și s'a făcut liniște în ceruri”

Oare nu vorbește despre aceasta și „cartea revelațiunei” ?

Așa are să fie.

Cele șapte pecete, cari au ținut închisă în decursul alor mii de mii de ani cartea materială și spirituală a lumii se vor rupe și păcatele lumii vor deveni publice.

Liniștea, . . . *tăcerea* are se fie ultimul act înainte de judecata din urmă, înainte de ce adevărata mânie a lui Dumnezeu va nimici lumea.

Aceasta e tăcerea lui Dumnezeu, îndelunga Lui răbdare. . .

Iar înaintea acestei tăceri. . . cucernici să ne prosternem.

Fericit acela care crede în acest Dumnezeu mare, tăcut și îndelung răbdător, — nu ca dușman al Lui, nici ca rob strâns în lanțuri, ci ca prietenul Lui, ca ucenic al Lui, ca urmaș și iubitor fiu; fericit acela pentru care *tăcerea* lui Dumnezeu, . . . îndelunga lui răbdare nu e ceva înspăimântător nici îngrijitor.

Fericit, de o mie de ori fericit!

trad. George Simu,

Radio - Craciun - Bucuresti (1)

Ceasul marelui eveniment a nașterii Domnului a sosit. Taină minunată de credință și de iubire, este pe cale de a se împlini. E miezul nopții. Stelele lucesc pe cerul limpede din orient și luna albește cu razele-i palide casele și colibecele presărate, pe ici pe colo, pe versantul celor două coline printre care se întinde, în semi-cer, mica și smerita cetate a Betleemului, patria lui David. Tăcerea domnește adâncă și solemnă în văile dela poalele munților și ale dealurilor precum și ale grotei ferice. *Doamne!* Aici, în grota aceasta întunecată are să se nască *Fiul, strălucirea luminei Tale veșnice?* *Doamne!* Grota aceasta sărmană va fi palatul pe care l-ai destinat aici pe pământ aceleia pe care din veci l-ai născut în luminile minunate ale sfinților? Nu Roma cesarilor stăpânitori, nu *Atena*, Regina literilor și a artelor, se vor mândri de a fi fost patria copilului prin care se vor împlini dorințele și aspirațiile veacurilor, în care se vor concentra speranțele omenirii și de care sunt legate destinele și istoria popoarelor, ci smerita și mica cetate a Betleemului, care înmormântată în somn, nici nu bănuiește nașterea aceleia care mai mult de cât David ar fi făcut-o nemuritoare.

Rățiunea se încurcă și se pierde, dar privirea ei luminată de credință, pătrunde în aceasta groată pustie, în care nu vedem decât o fecioară frumoasă ca surâsul Domnului, curată ca un gând îngeresc, sfântă ca armonia lui Dumnezeu, săracă și uitată de lume, fără altă zestre decât farmecul și blândeței; iată Regina aleasă pentru a da naștere doritului Mesia.

Ea stă reculeasă în rugăciune, cu mâinile împreunate, cu ochii spre cer, într'un extas de iubire, în timp ce o suflare divină, o suflare de paradis, mângăie chipul ei de înger și fața ei radiază o lumină cerească, făcându-o mai asemenea unui Herubim decât unei ființe omenești, și scoțând la iveală toată frumusețea și tot farmecul acestui suflet feciorelnic și curat.

În acest extaz de iubire, după *cum raza străbate cristalul*

(1) Discurs la radio, ținut de E. S. Monsignorul Angelo M. Dolci, în noaptea Crăciunului 1932.

cel mai curat fără să-l spargă, după *cum o cugetare curată iese dintr'un suflet* fără a-l atinge, astfel ieși din sânul feciorelnic al sfintei Maria, pruncul divin, care cu primul său zâmbet de dragoste, îi întinde micile mâini tremurânde și cere ajutorul ei matern.

Neavând în absoluta lui sărăcie nici ceeace nu lipsește nici celui mai sărac nou născut, Fecioara îl acoperă cu o parte din propria ei îmbrăcăminte. Dar dacă e numai tăcere și întunec în jurul ieslelor necunoscute de oameni, *Duhul lui Dumnezeu lucrează*. El veghiază și asupra ieslelor smerite face să răsune în mijlocul unui nimb de lumină, *imnul de bucurie și de iubire* pe care pline de emoție îl vor repeta toate generațiile viitoare de veacuri. „Mărire lui Dumnezeu întru cele de sus, și pe pământ pace, între oameni bună învoire“.

Anunțarea oficială a nașterii lui, făcută de vestitorii cerului, respiră un aer fermecător și simplu. Nu cuvinte mari, nu fraze căutate, nu expresii pompoase. Vi s'a născut azi în cetatea lui David, *Mântuitorul lumii, Hristos Domnul*. Și anunțarea aceasta, în vorbele căreia se simte limbajul umilinței, nu are loc în mijlocul aclamațiilor sgomotoase de bucurie ale mulțimei, ci în adâncă tăcere a nopții. Iar mesajul nu este transmis regilor puternici ai pământului, nici marilor demnitari ai statului, nici oamenilor trufași, bogați și voluptoși, ci păstorilor cari în această oră divină gustară un început de fericire cerească.

Totuși ieslele aceste sărace și umile, vor fi carul triumfal în urma căruia va păși omenirea biruită în trufia sa, în iubirile sale vinovate și în poftele transformate în scop suprem de viață. Ieslele aceste sărace și umile vor fi carul triumfal în urma căruia vor merge științele, literile și artele, libertatea de sensualismul care înjosește inteligența, moleșește voința și duce la decăderea civilizației și la distrugerea progresului. Noapte fericită, care revii în fiecare an plină de farmec fără seamăn, care îmbătrânești cu cei bătrâni și întineresti cu cei tineri. Tu, care ești fericirea sufletelor curate, avânturilor sublime și senine ale poezilor și ale artiștilor, Tu care ești sărbătorită în toate căminurile și ca o *viziune de paradis umpli cu vise de aur somnul nevinovației*, vorbește inimelor noastre, cu vorba Ta

mută dar elocventă și întipărește în inimile noastre adevărul, căci deșărtăciunea și mândria, onorurile și bogățiile, moleșeala și voluptatea sunt plăceri cari amăgesc o clipă și dispar în clipa următoare. Că toate cele pământești sunt trecătoare și șubrede, că viața este un vis, că virtutea este nemuritoare și că numai cine imită pe copilul acesta poate să sfideze timpul, căci pe când pe mormintele celor puternici în lumea aceasta îngerul morții scrie cu melancolie: „Aici zace . . .” pe mormintele celor puternici din cer, îngerul scrie vesel: „Aici trăește . . .”

Noapte fericită, care ești plină de încântare și pentru națiunea română, fiica marei familii latine, și care salută cu atâta entuziasm pe Dumnezeușul copil, protejează înaltele-i destine și condu, ca în trecut, scumpa națiune, pe calea de ascensiune a progresului și a civilizațiunii creștine.

Excel. Sa Mgr. *Angelo M. Dolci*

Nici inconștienți, nici nepăsători

Comunismul, cu o presă care copleșește, e gata să ne sugrumel Am fondat și susținem revista noastră, unică în felul ei, numai ca să ajutăm *efectiv* la ridicarea nivelului național: intelectual, artistic, social, cultural în general și mai ales moral și religios.

Cu toți constatăm năvălirea revistelor goale sau pozitiv primejdioase. Să ne facem deci *generos* și *binevoitor o datorie de conștiință* ajutând direct *singura revistă de cultură generală* pe care o putem da, cu toată liniștea sufletească în mână oricărui. Sau doar nu credem în puterea ideilor și a presei!

Plătiți deci restanța Dv. din trecut, *abonamentul* pentru anul viitor și faceți-ne oare care propagandă în mediu Dv. și în cercurile prietenilor. Dacă personal n'am bani să spun măcar o vorbă bună în favoare revistei noastre, căci vrea să fie numai un *bine* național și *comun*.

Bunul Dumnezeu are să vă răsplătească *cu siguranță* . . . *El*.

red.

NUVELĂ ISTORICĂ.

Sfântul Tarcisus, mucenicul sf. împărtășaniei

Era la Roma, pe vremea marilor prigoniri deslănțuite contra creștinilor. Mulți dintre ei, așteptau în închisoare ceasul muceniei, care trebuia să sune în curând. Pentru a-i susține în cea din urmă luptă, trebuia să li se ducă dumnezeiasca hrană a sf. împărtășaniei, cu toate că misiunea aceasta era o adevărată primejdie, în acel oraș răscolat contra slujitorilor lui Christos.

Pâinea sfântă era pregătită, și preotul întorcându-se din altar spre mulțime, căuta pe cel care ar voi s'o ducă la destinația sa primejdioasă.

Înainte ca vreunul să se fi oferit, tânărul creștin Tarcisus îngenunche la picioarele preotului, își întinse mâinile spre el ca și cum ar fi fost gata să primească depozitul divin, și fața sa atât de frumoasă și strălucind de nevinovăție, părea că cere, că imploră chiar să fie ales el, înaintea celorlalți cari erau de față.

— Ești prea tânăr, băiete, zise bunul preot plin de admirație și privind fața îngerească care părea în extaz la picioarele sale.

— Tinerețea mea, sfinte Părinte, va fi scăparea mea! Oh! vă rog din suflet, nu-mi refuza această cinste!

Lacrimi isvorau din ochii copilului și obrații lui se înpurpurară de-o modestă emoție spunând aceste cuvinte. Își împreună mâinile și ruga sa era plină de-o atât de curajoasă ardoare, încât nu i se putea refuza nimic. Preotul înfășură cu grijă sfintele taine într'o pânză fină, le acoperi apoi cu un al doilea văl și le puse în mâinile copilului zicându-i:

— Nu uita, Tarcisus, că o comoară neprețuită a fost încredințată slabelor tale îngrijiri. Ocolește, în calea ta, pietele sgomotoase și locurile de întruniri și adăți aminte că cele sfinte nu trebuie date câinilor, nici mărgăritarele aruncate porcilor. Păstra-vei tu cu credință darurile lui Dumnezeu?

— Aș muri mai bine, decât să le 'ncredințez cuiva, răspunse sfântul copil, ascunzând cu grijă pachetul pe îninia sa, în sân sub tunică.

Apoi plecă după ce se închină cu respect. Se putea citi pe fața

lui o expresie de gravitate mai presus de vrâsta lui, atât de fragedă, în timp ce traversa străzile Romei, ferindu-se de locurile frecventate și ulițele strâmte.

În momentul când se apropia de-o casă mare și frumoasă, stăpâna palatului, o patriciană fără copii, îl privia cum vine. Frumusețea lui, blândețea, noblețea înfățișării lui, cum mergea cu ochii în jos și brațele încrucișate cu modestie pe piept, isbiră pe nobila doamnă,

— Oprește-te o clipă, copile, îi zise ea, tăindu-i calea, cum te cheamă, care-ți sunt părinții?

— Sunt Tarcisius, copil orfan, răspuse el, ridicându-și spre ea privirea blândă și zâmbitoare, și n'am altă locuință decât casa al cărei nume nu l-ai auzi cu plăcere.

— Atunci, vino să stai lamine, doresc să-ți vorbesc! Oh, de-aș avea un fiu ca tine!

— Nu mă pot opri acuma, nobilă doamnă, am o datori sfântă de îndeplinit și nu pot întârzia.

— Atunci făgăduiește-mi să vii să mă vezi mâine. Iată casa mea.

— Am să viu mâine, dacă voi mai trăi, răspuse copilul cu o privire înflăcărată.

Ea-l privi îndelung, și după puțină gândire se hotărî să-l urmeze. Îndată auzi un tumult și strigăte groaznice; ea se opri un moment din drum, așteptând ca sgomotul să înceteze, apoi își continuă calea.

În aceiaș vreme, Tarcisius, cu mintea înaltă spre culmi mai înalte decât o moștenire de pe lumea aceasta, grăbia pasul și ajunse îndată într'o mică piață — unde se jucau copiii cari eșiau dela școală.

— Avem nevoie încă de-un tovarăș ca să putem începe jocul, de unde să-l luăm? spuse șeful tinerei cete.

— Ce bine, strigă altul, iată pe Tarcisius, e foarte priceput la toate jocurile. Haide, Tarcisius, adăogă el apucându-l de braț ca să-l opriască, de ce mergi așa iute? Ai să te joci cu noi ca un tovarăș bun.

— Nu pot acuma, nu pot. Am o afacere foarte importantă.

— Ai s'o faci mai târziu, reluă celălalt, un băiat sdravăn și neastâmpărat, care-l ținea cu de-a sila. Nu admit să fiu refuzat, când cer un lucru. Haide, vino să te joci numai decât cu noi.

— Te rog, zise bietul copil, cu un accent mișcător, lasă-mă să mă duc.

— Nici de cum, replică celalt. Ce duci cu atât grijă la piept?

O scrisoare cred; ei bine, cred că n'o să-i fie rău dacă va sta o jumătate de oră afară din cuib? Dă-o încoace și voi pune-o bine în timpul jocului.

Și încerca să apuce depozitul sfânt, pe care copilul îl ținea strâns la sân.

— Niciodată, niciodată, răspuse Tarcisus, ridicând ochii spre cer.

O mulțime de oameni din împrejurimi esiră și înconjurară piața — întrebând repede ce e. Ei văzură un copil care cu brațele încrucișate părea a fi însuflețit de-o forță supraomenească, căci rezista încercărilor unui băiat, mai mare și mai tare decât el, care voia să-l facă să spuie ce ducea la piept. Loviturile de pumn, loviturile de picioare, palmele păreau că n'au nici o putere asupra lui. El îndura toate, fără să murmure, și rămânea neclintit și nu ceda

— Ce e? Ce poate să fie? se întrebau cei de față.

Un păgân bogat, care tocmai trecea, recunosc pe Tarcisus, pe care-l văzuse la slujbele religioase din decembrie, și când cei de față, işbiți de ținuta sa ireproșabilă, îl întrebară ce s'a petrecut, el răspuse întorcând spatele cu dispreț;

— Ce e? — Un câine de creștin care duce tainele.

Această vorbă fu de ajuns ca să întărate mulțimea. Fulvius — acesta era numele celui păgân bogat — disprețuind o pradă fără nici un câștig, aruncase acele cuvinte, cunoscând bine efectul ce or să-l producă. Curiozitatea paginilor era atârțată; ei voiau să vadă ce numiau creștinii; *taine*: cerură deci lui Tarcisus să le arate ce ținea cu atâta grijă ascuns la piept.

— Nu-l veți avea decât odată cu viața mea răspuse copilul.

Un fierar îi trânti o violență lovitură de pumn peste cap și sângele țâșni din rană; îndată copilul acoperit de răni și lovituri, isțovit, dar ținând mereu brațele încrucișate pe piept, căzu greu la pământ.

Mulțimea îl înconjura deja și trăgându-l de tunică erau să i-o rupă și să pue mâna pe depozitul de trei ori sfânt, când cei de față fură dați în lături de un ofițer de statură atletică: era Quadratus. După ce-a limpezit astfel locul, el se puse în genunchi în fața copilului și ridicându-l sdrobot și aproape leșinat, îl întrebă — cu ochii în lacrimi și îndulcindu-și vocea aspră:

— Suferi mult, Tarcisus?

— Nu te ocupa de mine, Quadratus, răspuse el, deschizând ochii și zâmbind încă, dar duc sfintele taine, ia-le repede.

Atunci ostașul ridică pe copil cu un respect de zece ori mai mare; nu ducea în brațele sale numai blânda victimă care-și sacrificase eroic viața, ci pe Regele slavei, pe Domnul martirilor și pe divină Victimă a mântuirii veșnice. Copilul lăsa, cu încredere, să-i se sprijine capul pe umărul robust al rășboinicului, dar mâinile sale nu slăbiau sfânta raclă ce-i fusese încredințată; ostașul părea că nu simte îndoita povară ce purta.

Nimeni nu-l oprise din cale, când o doamnă se apropie de el și și privi lung pe cel pe care-l ducea așa, apoi strigă cu spaimă:

— E cu puțință? Acesta e Tarcisius cel atât de frumos și de drăgălaș pe care l-am văzut adinioară? Cine l-a adus în starea asta?

— Doamnă, spuse Quadratus, i-au ucis pentru că era creștin.

Nobila doamnă privi o clipă chipul băiatului. El deschise ochii, o văzu, răspuse zâmbetului ei și dete sufletul. Odată cu prlvirea copilului care muria, lumina credinței intra în sufletul patricianei; nu mult după aceea, și ea era creștină.

Când preotul desfăcu mâinile copilului, descoperi la pieptul lui neatins și neântinat depozitul sacru: Pâinea sf. împărtășaniei, adică trupul lui Isus euharistic.

duo

* * *

Gândiri de Pascal.

Nu există nimic atât de conform rațiunii ca tăgăduirea rațiunii în chestiile de credință. Și nimic atât de contrar rațiunii ca tăgăduirea rațiunii în chestiile care nu sînt de credință. A exclude rațiunea, a nu admite decît rațiunea: sînt două excese tot atît de periculoase. . .

E adevărat că credința spune cea ce nu spun simțurile, însă niciodată contrarul. Ea este mai presus decît ele, însă nu în contradicere cu ele.

SINTEZĂ

Lecția V-a: Valoarea transcendentă a cărților sfinte:

INSPIRAȚIA DIVINĂ

1. Problema' inspirațiunii :

Cărțile sfinte sunt inspirate de Dumnezeu: așa e definiția Conciliului Vaticanului. Ele sunt deci vorba lui Dumnezeu scrisă. Inșă, cetindu-le constatăm că această vorbă schimbă de ton și de formă, când bogată și elegantă, când săracă și fără artă, după temperamentul, știința, educația scriitorului sfânt. Nu e oare eroare a numi vorba lui Dumnezeu o operă care prezintă trăsăturile așa evidente a scriitorului uman?

2. Soluțiunea problemei după sf. Toma :

Spiritul sfânt e autorul principal a Sfintei Scripturi, omul nu e decât instrumentul său. Ori, în orice operă instrumentul sub acțiunea agentului principal, lasă o marcă proprie pe obiectul fabricat ; alta e marca ferestăului și alta aceea a rindelei pe mobila a cărui autor principal este tâmplarul. Cine ar îndrăzni să spună că ferestăul și rindeua sunt autorii obiectului ? La fel se întâmplă la compoziția unei cărți inspirate, cu deosebirea că, instrumentul lui Dumnezeu e liber și inteligent, deoarece Atotputernicia Divină are de tot specialul privilegiu de a se putea servi ca instrumente de inteligența noastră, de libertatea noastră, de activitatea noastră. Astfel se explică deosebirile stilului, neștiințele, cercetările scriitorilor biblici.

3. Inspirație și Revelație :

E o mare deosebire între inspirație și revelație : inspirația poate fi inconștientă, pe când revelația e o manifestare clară și evidentă de fapte și lucruri.

4. Sensurile multiple ale Scripturii :

Sensul literal. E sensul care reiese direct din cuvinte și discursuri. Sunt cazuri când e ascuns sub o alegorie. Ex. Cântarea Cântărilor, discursul lui Natan către David.

Sensul spiritual. E sensul prin care faptele și lucrurile înseamnă alte fapte și lucruri, Și acesta poate fi la rândul său :

- a). *Alegoric*, când se referă la Isus sau la Biserică.
- b). *Tropologic*, când dă reguli de „purtare” și morală creștină.
- c). *Anagoric*, dacă se raportează la viața viitoare.

Lecția V-a — Limba Ebraică :

1. Scrierea :

Ca și cea mai mare parte a limbilor semitice, ebraica se scrie de la dreapta spre stânga și alfabetul său conține numai consoane. Câteva din consoanele sale, numite semi-vocale ajută vocalizarea.

2. Fonetica :

Importanța consoanelor. Ele hotărăsc sensul fundamental al cuvântului; vocalele nu servesc numai pentru a preciza nuanțele secundare. De exemplu, orice cuvânt, în care va intra grupul *C T B* va evoca ideea de a scrie. Întreg textul, prefixele și sufixele, precum și introducerea semi-vocalelor în această grupă, vor preciza sensul.

Importanța guturalelor. L. Ebraică ca și l. Arabă, posedă o mare varietate de litere guturale care dau vorbei un caracter aparte și sunete mai mult surde.

Caracterul nehotărât al vocalelor : Neavând în cuvânt decât o importanță secundară, ele sunt supuse la o mulțime de schimbări.

3. Morfologia :

Triliteritatea rădăcinilor : În principiu și afară de câteva excepții, rădăcinile ebraice sunt din trei consoane.

Multiplicitatea formelor verbale : Prin mijlocirea diferitelor schimbări ce le facem radicalului putem obține o serie de forme verbale, exprimând tot atâtea nuanțe¹⁾, de ex : *C T L katal*, a ucide; *Niqtal*, a fi ucis; *Qittel*, a măcelări; *Quttal*, a fi măcelărit; *Hiqtil*, a face pe cineva săucidă; *Hoqtal*, a fi făcut să fie ucis; *iqqattel*, a se sinucide.

1) Pe lângă forma pasivă și reflexivă, avem una intensivă și alta causativă, însă nu la toate verbele.

Neprecisia timpurilor. Ebraica nu consideră perioadă durată sau a timpului; a prezentului, trecutului și a viitorului, ci notează numai în ce punct sau în ce stadiu e acțiunea, terminată sau neterminată, desăvârșită sau nu. De unde două timpuri: 1. perfectul sau realizarea deplină a stării sau acțiunii; 2. imperfectul sau realizarea incompletă a stării sau acțiunii.

4. Sintaxa:

a. *Perifrază în locul adjectivelor:* Verba veritatis verba vera; Vox Domini in virtute — vox Domini potens est.

b. *Lipsa subordonării:* Din această cauză, lipsa de perioade și o întrebuintare continuă a conjuncțiuni și de coordonare.

Lecția VI-a — Caracterele Poeziei Biblice:

E divină în originea sa. Pretinsa inspirațiune a profeților profani care nu e la ei decât o surexaltație a sentimentului și a imaginației, e o profundă realitate pentru poetul biblic: el e inspirat în toată valoarea cuvântului, de către Sf. Spirit. Spirit care dirigează inteligența sa, voința sa, sensibilitatea sa, c'un cuvânt, întreg eul său.

E universală. Poezia Biblică nu e poezia unei națiuni sau a unei epoci; ci e poezia tuturor timpurilor și a tuturor locurilor, fie prin ideile pe care le exprimă, fie prin forma sa proprie, paralelismul, a cărui frumsețe estetică se păstrează în toate traducerile.

E mai ales religioasă. Nu interesele umane sunt acelea care i-au dat naștere, ci interesele religioase. Istoria, faptele militare, natura, nu inspiră prin ele însuș pe scriitorul sacru dar acțiunea divină se manifestă prin ele sub oarecare formă. Evreii posedau totuși o poezie profană, cum o dovedesc diferite pasagii a cărților sfinte; însă se crede că această poezie profană n'a ajuns la o mare dezvoltare, fie pentru că noi nu posedăm numai câteva citații în Biblie, fie pentru că în Izrael formarea literară și intelectuală nu se desăvârșia decât în unirea cu viața religioasă.

E foarte plină de imagini. Poezia Ebraică are ceva comun cu poezia orientală; o mare cutezanță de expresiune, metafore din belșug, întrebuintarea hiperbolei, un colorit foarte strălucitor.

Ignorează genurile literare clasice: Ar fi foarte greu de a așeza cărțile Bibliei în vreuna din clasificările întrebuintate; totuși dacă nu luăm prea strict terminologia noastră, e lucru posibil și vom împărți poezia biblică în trei genuri principale:

1. *Poezia lirică (genurile chir):* Psalmii, Plângerile lui Ieremia, Cântarea Cântărilor, Căntece, Doxologii.

2. *Poezia didactică (genul machal):* Proverbele, Ecclesiastul, Ecclesiasticul, Înțelepciunea, Iov.

3. *Poezia profetică.*

Ea e pretutindeni în Biblie. Cu toate că numai câteva cărți sunt scrise în versuri, frumsețile poetice sunt în Biblie pretutindeni.

Dr. B. Dumitrescu.

STATISTICĂ

Presa mondială (1)

Marele ziare și programul lor

Italia: Cu dictatura fascistă multe ziare au dispărut sau și-au schimbat atitudinea, de pildă *Giornale d'Italia* liberal și francmason până în 1925 când s'a raliat fascismului. Așa că afară de ziarele fasciste *Popolo d'Italia* — *Popolo di Roma* și *Mondo* și de „*Osservatore Romano*” ziarul papei, reamintim — cu rezerva de sus, — numai următoarele:

Matino editat la (Neapoli), democrat liberal

Secolo (Milano), democrat

Stampa (Torino), liberal

Tribuna (Roma), liberal

Voce republicană (Roma), foaia republicanilor

Anglia

Daily Chronicle: liberal: nuanța Lloyd George

Daily Express: amator de fapte senzaționale

Daily Mail: foarte răspândit și complectat cu ilustratul *Daily Mirror*

(1) Pentru Franța, Germania, Austria, Elveția, vezi „*Observatorul*” An. IV p. 348-349 (mai ales după Dicționarul „Herder”)

Daily Herald: tendințe comuniste

Daily Telegraph: conservator

Manchester Guardian: independent liberal. E unicul mare ziar englez care nu e tipărit la Londra.

Morning Post: ziarul aristocrațiilor de sânge și al elitei intelectuale. E antigerman

Times: de o influință mondială. Vădit imperialist

Westminster Gazette: liberal de dreaptă cu ton moderat.

Foile de seară cu tendința sportivă pronunțată sunt: *Evening News* — *Evening standard* — *Star* — *Pall mall gazette*.

Statele unite (America de Nord)

Mulțumita „trusturilor“ lor au o presă f. influentă, cu organizații luxoase și grandioase, cu știri multe și iute transmise, cu echipe nesfârșite de redactori . . . , însă tot trebuie citite cu mare rezervă și nu te poți încrede ușor.

Au mai multe decât 2.400 cotidiani și 13.000 ebdomadari. Intre cele mai de seamă și influente amintim:

Chicago Daily News (republican) — cu mari servicii de știri

Chicago Tribune: are un comitet f. întreprinzător, caută senzaționalul. Cel mai voluminos ziar din lume

New-York american (democrat)

N. Y. Evening Journal (radic. dem.)

N. Y. Herald Tribune (republ. de dreaptă)

N. Y. Times (democrat)

N. Y. World (dem. prieten al „societății a Națiunilor“)

Washington Post (republican) ziar de dimineața, foarte influent.

Ziar sau mai bine zis revista ebdomadară engleză de mai mare tiraj și trecere este *The Universe*. Conține multe fotografii de actualitate și are aproape o sută de mii de abonați.

Trio.

Întâiul Crăciun românesc

La 6 săptămâni după adunarea măreață dela Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 am serbat la Lugoj cel mai frumos Crăciun. Trecuse binișor dela ora 12 la amiază când m'am întors dela Catedrală. Pare că nici odată n'a cântat așa de frumos Corul și nici odată nu s'a împărțășit atâta lume. Pomenirea Majestății Sale Regelui Ferdinand ne-a electrizat. Toată ceremonia pare, că era mai solemnă ca în trecut. Era cea dintâi Sărbătoare de Crăciun în era românească. Eram ce e drept încă sub ocupația sârbească, dar nu ne băteam capul cu ei. După ce ne-am reîntors dela Alba Iulia am dat ordin ca în toate bisericile, la toate slujbele să se pomenească Majestatea Sa Regele Ferdinand. Acestui ordin s'au supus cu multă bucurie toți, nu numai preoții și credincioșii noștri ci și cei ortodocși. A fost cum zice, fie iertat Braniste, un ordin căruia s'a supus cu multă bucurie toată suflarea românească fără deosebire de confesiune. Comandantul sârbesc singurul nemulțumit cu acest ordin, mi-a trimis un ucaz cu provocarea, să ni-l revocăm și să lăsăm ca la slujbe să se pomenească regele Petar, dar nu ne am supus, fiindcă în Alba Iulia ne-am alăturat României, și așa ne țineam irevocabil cetățeni români.

După Sfânta Liturghie s'a prezentat la regretatul Braniste d. dr. Victor Bontescu, delegat al Consiliului Dirigent din Sibiu, să ia jurământul. Dânsul i-a răspuns: „fiind dincoace de Carpați, acesta, întâiul jurământ de fidelitate depus de un demnitar al Statului către Majestatea Sa Regele României Mari Ferdinand I, țin neapărat să fie făcut în forma cea mai solemnă posibilă. Avem episcop român aici: il voi depune în fața lui“. Despre aceasta am fost avizat cu cererea să fixez ora pentru solemnitatea proiectată. Cu multă bucurie am fixat ora trei p. m.

Știrea aceasta s'a răspândit ca fulgerul în întreg orașul. Pe la ora trei p. m. s'au prezentat la reședința Episcopoească domnii miniștri dr. Valeriu Braniste și dr. Vicior Bontescu, toți intelectuali români din Lugoj și corul „Lyra“.

Ceremonia s'a început îndată cu „Impărate Ceresc“. Apoi

a vorbit Domnul Ministru Dr. Victor Bontescu spunând scopul misiunii sale și invitând pe d. Ministru Dr. Valeriu Branîște să depună jurământul de fidelitate Maiestății Sale Regelui Ferdinand I. A urmat Imnul Regal cântat de corul „Lyra” apoi d. Branîște mișcat a depus jurământul, după care corul a întonat „Mulți ani” și în urmă „Doxologia Mare”.

Cu toții mulțumeam lui Dumnezeu că am ajuns aceste zile mărețe și clipe înălțătoare de suflete, fiindcă dincoace de Carpați acesta a fost cel dintâiu jurământ de fidelitate oficial prestat Majestății Sale Regelui Ferdinand I. După terminarea ceremoniei nu ne mai puteam despărți. Am rămas împreună până seara, cântând corul colinzi și cu toții bucurându-ne de întâiul Crăciun românesc.

În față cu reședința Episcopescă, maiorul sârbesc, comandantul garnizoanei, făcea raport la comandantul suprem sârbesc despre trădarea noastră, cerând instrucțiuni, ce să facă cu noi să ne dețină sau să ne împuște. Dar nu mult după aceea, ei au trebuit să plece, cedând locul trupelor franceze, și au plecat din Lugoj în ziua următoare, după ce au adunat pe toți preoții de toate confesiunile amenințându-i cu temnița, dacă nu vor înceta să mai pomenească pe Majestatea Sa Regele Ferdinand.

Cea mai frumoasă zi de Crăciun, serbată în deplină frățietate în România Mare nu se va șterge nicio dată din amintirea noastră.

Episcop Valeriu Traian

E adevărat că credința spune ceea ce nu spun simțurile, însă niciodată contrarul. Ea este mai presus decât ele, însă nu în contradicere cu ele

Pascal

DOUĂ IUBILEE

Biruința unui ideal

Desaprobat, criticat, luat în balon de o seamă de „prieteni” și de corul unison al neprietenilor declarați, pâr. asumpționist *Vicențiu de Paul Bailly*, s'a apucat, acum o jumătate de veac, de un lucru mare: scoaterea unui cotidian ieftin și creștin întru toate, dela titlu și până la ultimul cuvânt de pe pagina ultimă. Lucru extraordinar de mare, dacă ne gândim că s'a apucat de el fără să aibă în buzunar mai mult decât avea Mântuitorul când și-a dat sufletul pe Cruce.

Și totuși, gândul îndrăzneț al călugărului-ashet a isbutit, în pofida tuturor prognosticurilor sombre, și peste așteptări. Pâr. Bailly doarme, din 1912, somnul dreptilor. Opera sa însă trăiește, crește și înflorește. Umila gazetă „*La Croix*”, ai cărei redactori, la început, trebuiau să-și câștige materialul informativ pe căi lăturalnice, recurgând la bunăvoința ziarelor „*Paix*” și „*France*”, după ce foaia lor n'avea nici un fel de subsidii pecuniare, și deci nu puteau plăti taxele cerute de birourile de informații, astăzi e unul dintre cele mai puternice cotidiene, nu numai din Franța, ci din întreagă lumea catolică. Peste săptămână apare zilnic în 850 000 exemplare, iar Dumineca în mai bine de un milion de exemplare.

Palatul „*Bonne Presse*” din Paris al acestui cotidian e o fortăreață uriașă în care mii și mii de muncitori și muncitoare, cu creerul și cu brațele, capătă de lucru, adăpost și cele de lipsă traiului. Căci să nu uităm că de sub teascurile aceluiași rotative ies fără încetare o sumedenie de alte tipărituri, — foi volante, reviste și broșuri de toate mărimile, în milioane de exemplare. Cine, dintre cei cari sunt acasă cât de cât în ale scrisului catolic, nu știe, de ex. de: *Pèlerin*, *Revue des Saints*, *Croix du dimanche*, *Noel*, *Petit journal bleu*, *Echos d'Orient*, *Revue Augustinienne*, *Rome*, *Notre-Dame*, *Bernadette*, *Unité de l'Église*, *Documentation Catholique* ș. a. ș. a. dintre cari mai pomenim strașnicul „*Annuaire pontifical catholique*”, cu enormul material informativ ce aduce totdeauna, și cunoscutul „*Almanah du Pèlerin*” cu cele 1.200.000 exemplare ale sale.

Iubileele: de 50 de ani dela înființarea cotidianului „La Croix”, și de 100 de ani dela nașterea pâr. Bailly, sunt îndreptățite în cel mai înalt grad. Nunțiul apostolic Maglione, arhiepiscopul-cardinal Verdier, și cei treizeci de arhiepiscopi și episcopi ce au luat parte la Paris la nărețul praznic de comemorare, săvârșit din prilejurile pomenite, Joi, în 1 Decembrie, de către P. Gervais Quénard, superiorul general al Asumpționistilor, în basilica Sacré Coeur de Montmartre, zic: toți numiții participanți la acest act de pioasă aniversare, și mulțimea imensă ce tixia basilica, au dovedit prin gestul lor că înțeleg și apreciază după merit ideea măreață, susținută cu dârzenie neînfrântă de „nebunul pentru Hristos”, care a fost P. Vincențiu Paul de Bailly, și continuată cu acelaș entusiam și desinteres de frații întru idealism, cari sunt Părinții călugări asumpționiști.

P. Strögeru

UN ZIARIST MODERN.

BCPĂR, VINCENTIU DE PAUL BAILLY

Părintele Vincențiu de Paul, augustinian asumpționist și întemeietorul celui mai mare ziar creștin din întreaga lume, „La Croix”, a fost una din gloriile cele mai curate ale Ordinului augustinian și ale Franței catolice.

Fiu de apostol mirean

S'a născut dintr'o familie care într'adevăr merita să producă un asemenea ales exemplar al speței umane, căci tatăl său a fost unul dintre marii sprijinitori ai renașterii creștine din Franța, după Revoluția cea mare, în prima jumătate a veacului trecut. Acest tată a fost omul care a prezidat toate marile acțiuni creștine — catolice ale timpului său și în jurul și sub oblăduirea căruia s'a format pleiada strălucită a tinerilor de mare talent, cari s'au ilustrat mai târziu în mișcarea profund creștină din aceeași Franță. El a întemeiat „*Tribuna catolică*”, transformată mai târziu în „*Universul*”, unde s'a dezvoltat geniul multiplu al lui *Louis Veuillot*, cealaltă glorie a jurnalismului francez. În timp ce Pr. Vincențiu de Paul a fost întemeietorul și animatorul de fiecare moment al ziarului creștin de mare tiraj,

Louis Veuillot a fost ziaristul mirean prin excelență, scriitorul profund, polemistul puternic, înfățișat verbul scris în ultima și cea mai înaltă a lui accepțiune. Tot tatăl Pr. V. de Paul întemeie „Conferințele Sf. Vincent de Paul“ și fu primul lor președinte, dându-le un așa suflu de vitalitate, cu Ozanăm, că astăzi sunt răspândite în întreaga lume. Cu totul strein de el fiind, de te găsi ai împrejuru-i ușor și repede traceai la o viață de apostolat, astfel că nu poate fi mirare că cei patru copii ai săi i-au moștenit râvna religioasă, care-i mistuia ca un foc nestins. Intr'adevăr dintre copiii săi, vedem că trei s'au consacrat lui Dumnezeu: cel mai vârstnic, Pr. V. de Paul, despre care se va vorbi acuma; o fiică, Superioara Generală a Congregațiunii Sf. Clotilda, și cel mai tânăr, Pr. Emanuil Bailly, ajuns al treilea Superior General al Ordului. Singurul care rămăsese în lume, Bernard Bailly, după o strălucitoare carieră ca ofițer de marină, s'a consacrat direcțiunii revistei științifice „Cosmos“, publicată de „Presa Bună“ din Paris, revistă în care și acest mirean s'a dovedit pe cât de distins savant, tot pe atât de hotărât creștin.

Telegrafist secret al împăratului Napoleon III

Cel care trebuia să devie Pr. V. de Paul, a avut o parte magnifică în moștenirea religiozității părintelui său. El s'a născut în ziua de 2 Decembrie 1832, adică acum o sută de ani, și după ce și-a terminat studiile secundare cu mare succes la Paris, a fost admis în Școala Politehnică. Dar deși era dotat de la natură cu remarcabile calități pentru științele exacte, totuși renunță la aceasă savantă Școală și intră în administrația Telegrafelor, depinzătoare de Ministrul Internelor. După un an a fost trimis în orașul Nîmes, din Sudul Franței, leagănul „Asumpțiunii“, unde locui în colegiul dirijat pe vremea aceea, de către chiar Pr. d'Alzon, prieten, de altfel, al familiei Bailly, care tocmai pe atunci punea bazele Congregațiunii noaue. Tânărul administrator de telegraf deveni iute un discipol entuziast al Pr. d'Alzon, al cărui suflet înflăcărat încălzia imediat inimile celor dinprejurul său. Pe lângă funcția lui oficială, prede și matematicile în acelaș Colegiu' ajuns, de pe atunci chiar, renumit în tot Sudul Franței. După ce a condus succesiv diferite oficii telegrafice, ajungând și telegrafist secret al împăratului Napoleon III, prietenul Românilor, inima sa profund legată de Pr. d'Alzon și aspirând la un ideal ce nu putea fi

atins pe pământ, l-a făcut ca în 1860 să renunțe definitiv la cariera sa și să intre cu totul în Congregație născândă a „Asumpționii”. Își începu noviciatul la Paris, sub conducerea Pr. Picard, Superior local, apoi a fost trimis la Roma pentru urmarea studiilor teologice, și după ce a fost hirotonit, a devenit Directorul Colegiului din Nimes.

Capelan militar.

Intr'acest timp, se juca o mare dramă pe scena lumii, anume în Italia. Încă în 1867 atacurile Italianilor lui Garibaldi (cel amintit de al nostru Caragiale) împotriva Romei, emoționară lumea creștină întreagă și ridicară peste tot apărători ai sfintei cauze. Și din Nimes au pornit legionarii catolici în ajutorul Sfântu'ui Părinte dela Roma. În fruntea lor pusese Pr. d'Alzon ca preot regimentar, pe chiar Pr. Vincențiu de Paul. În cursul evenimentelor din jurul Romei, cot la cot cu tinerii voluntari, în contact intim cu ei, luând parte la toate necazurile și bucuriile lor, ajunsese atât de iubit de ei, încât la reînțoarcerea în patrie, după 1869, se ocupă mai departe cu organizarea tinerii creștine și protecția ei, care fusese ocupația sa cea mai dragă înainte de a deveni călugăr. La izbucnirea războiului franco-german din 1870, plecă preot voluntar, împreună cu colegul său Pr. Pernet, fondatorul „M. cilor Surori Asumpționiste”, păzitoare și îngrijitoare ale bolnavilor săraci la ei acasă chiar, atâta de îndrăgite de către popor. După ce își făcu întreaga datorie în locurile și momentele ivite, fu făcut prizonier la Metz și internat la Mayența, unde a îndeplinit un apostolat fructuos printre soldații prizonieri, împărțind cu Sf. Sacrament peste 1000 de inși.

După armistițiul, prin Elveția, reveni la Paris unde, după terminarea grozăviilor războiului, începură cruzimile nespuse ale Revoluției comuniste. În timpul acela, când par'că Satan își mutase iadul pe pământ, râvna Pr. V. de Paul se desfășură eroic alături de cea a Pr. Picard, Superiorul său, și a celorlalți părinți. La ieșirea din acel haos unde totul părea că se va năruia, a trebuit să se reconstruiască din nou ceea ce dădămasse răsmărița comunei, însă de data aceasta pe temelii solide a credinței creștine.

Opere sociale.

Insuflețți de aceste sublime intențiuni, Pr. Picard împreună cu Pr. V. de Paul, care i-a fost cel mai inteligent și mai zelos colabo-

ra'or, purceseră la organizarea asociației „Maica Domnului a Mântuirii“, apoi a pelerinajilor naționale spre Lourdes în 1873, Roma 1875, Ierusalim 1882 și a congreselor „Uniunii operelor populare catolice“, al căror suflet și adevărat organizator a fost Pr. V. de Paul, omul providențial care a apărut la orizont tocmai în momentul cel mai important, pășind hotărât înspre focarul acțiunilor viitoare. Dar pentru a ajunge acolo, trebuia ca mai întâiu să combată cu strășnicie așa numitul „respect uman sau omenesc,“ care era ținut în mare cinste pe vremea aceea și apoi să obișnuie că pe credincioșii săi, ca să se arete lumii așa cum erau, adică adevărații creștini neînfrigați și nepătați, fără de simpatie față cu rătăcitele idei curente ale timpului neprivind la ele nici cu indiferență măcar, ci împotrivindu-li-se cu toată vigoarea de care erau capabili. Nenorocire însă că largile mase ale poporului scăpau din ce în ce mai mult, de sub acțiunea binefăcătoare a Bisericii, frământate fiind în veninul vomitat de către o presă neînfrănată și nerușinată, care le otrăvia încet, dar sigur, cu scrierile cele mai mincinoase și cu doctrinele cele mai nenorocite.

Un Arsenal modern: „Bonne Presse“.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În acele momente de deruta sufletească, salvarea a creștinismului, și al Patriei se zămislea în creerul Pr. V. de Paul, prin încolțirea acolo a gândului de a combate dușmanul fără de scrupul, cu propriile sale arme, de a demasca presa francmasonică sau francmasonizată printr'o altă presă eminentă creștină și populară pe care o visase. Acest gând cu desăvârșire apostolic a prezidat la întemeierea puternicei citadele creștine a „Presei Bune“ din Paris.

Inceputurile au fost modeste, cum sunt de obicei ale tuturor operelor inspirate de Dumnezeu; curând însă începu o dezvoltare atât de mare, încât nu putea fi atribuită decât unei influențe suprafirești. Cu toate acestea, când zorile izbândeii începeau să-i suradă, nici-o poftă de câștig sau de glorie deșartă nu turbură mintea Pr. V. de Paul, ci cu atât mai vârtos spunea celor ce voiau să-l asculte: „Noi nu facem afaceri aici, ci muncă fără preget și desinteresată“, Pe măsură ce se măria succesul, căuta să reducă prețul de vânzare al publicațiilor, înființând chiar altele noi, căci nu voia să scoată beneficii materiale, ci morale, dintr-o operă care căuta numai lățirea împărăției lui Cristos în lume. Desigur că aceste principii nu sunt

idei curente în gazetăria vremurilor noastre și nici în cea depe atunci. Astfel că pe rând, Pr. V. de Paul întemeie, în anul 1873, Le „Pelerin“, iar în 1877 îl ilustră și-l mări; „La Vie des Saints“ în anul 1880; colaborează dela 1872 la „Revue de l'Enseignement chrétien“ și mai târziu, dela 1880-1883, la revista lunară „La Croix“, ambele fondate de către Pr. D'Alzon, și înființă el însuși ziarul „La Croix“, cu apariție zilnică, văzându-și astfel vișul împlinit în ziua de 16 Iunie 1883, în sărbătoarea Sf. Inimi, la reîntoarcerea din al doilea pelerinaj de penitență la Ierusalim, pe care chiar el îl condusese. Puțin câte puțin, enorma sa activitate mări așezământul „Presei Bune“, creînd sau dezvoltând publicațiuni multiple; „Cosmos“, revistă științifică a abatelui Moigno, „La Croix du Dimanche“, săptămânală, împreună cu „Le Laboureur“ apoi „La Croix du Marin“ — Noel — L. Album de la Croix — Questions actuelles — Causeries du Dimanche „Les Echos de N. Dame“ — „Echos d'Orient — La Croix des Comités“, bifurcată apoi în „La Croisade de la Presse“ și „Chronique de la Presse — „Buletin des Congregations“ — „Revue d'organisation et défense religieuse care era complementul „Acțiunii creștine“ etc... (1)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

S. M.

(1) *Observatorul an III p. 281 unde cititorii noștrii vor găsi informații mai detaliate despre „Bonne Presse“ din Paris, cel mai mare arsenal al adevărului.*

LITERATURĂ

Numerele de Crăciun.

ale ziarelor noastre se disting prin bogăție și selecție. Mai ales cele din capitală. Deși nu rămân mai pe jos, decât doar ca volum, nici cele din provincie. Remarcăm din cele dintâi câteva.

Universul aduce material destul de bun dela colaboratorii săi obișnuți. Ca la orice tribună mai mult sau mai puțin liberă, însă, întâmpinăm și aici supărătoare contradicții. Astfel, pe când în pagina 1 se aduce „Slavă celui de sus,” între altele, și pentru că studenții noștri au cerut să vie Patriarhul în mijlocul lor și să le vorbească despre credință, — pe atunci în pagina 8, un fabulist, altfel de mare merit, ajunge la această deprimantă morală : *Nu mai căuta dreptate, când îți fură ursul stupii.*

Că dreptatea, surioară, au mâncat-o lupii! . . .

Acest ziar își desminte, de altfel, singur morala fabulistului său, instituind un premiu de 50.000 lei pentru cea mai bună lucrare asupra principiului naționalităților consacrat prin tratatele de pace dela Versailles, Trianon și Neuilly. Terminul de concurs, 30 Aprilie 1933. Manuscrisul poate fi redactat și în franțuzește.

Adevărul încă aduce versuri și proză, dela colaboratorii obișnuți și occasionali : de aceea e mai variat și mai interesant, D. Nanu publică fabula „Leul și animalele domestice,” după un motiv din Esop, a cărei morală e o strălucită afirmare. Impotriva grohăielii scoafei că ea are 12 purcei, leoaica proclamă cu mândrie :

— *Doisprezece ? Se prea poate . . . nu uita că sunt purcei . . .*

Eu fac unul, unul singur : dar o știți și voi și eu : Este leu !”

Interesante sunt nu numai ca documente umane, ci și ca expunere, contribuțiile autobiografice ale scriitorilor : M. Sadoveanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Jean Bart, I. A. Bassarabescu, Damian Stănoiu, A. Frunză, Ion Minulescu, Tudor Arghezi și D. Botez despre prima lor colindă.

Dimineața se remarcă, între altele, prin câteva contribuții folcloristice de mare interes. În „voința de mister” se atrage, de exemplu, atenția asupra înrudirii de motiv ce este între nașterea

Minervei din capul lui Jupiter în mitologia greco-romană și între naștera lui Isus din mirosul unei flori ce a încântat pe Maica Domnului în mitologia poporului nostru. O jumătate de pagină e închinată apoi Obiceiurilor de Crăciun din Ardeal, după o lucrare a cunoscutului nostru folclorist Alexe Viciu despre Colinde, editată de Academia Română. E și o bine îngrijită pagină a femeii. Aici, cetim, între altele: „Adevărata fericire în viață o femeie n'o poate avea decât atunci când știe că existența ei e absolut necesară unui alt om, măcar unuia singur, bărbatului și copiilor“.

Curentul a rezervat, de bună seamă, cea mai plăcută surpriză cetitorilor săi. Pe lângă contribuțiile așa de alese ale colaboratorilor săi obișnuiți, el aduce, sub titlul general, „Crăciunul de altă dată“, valoroase comunicări datorite unor fruntași politici ca: Dr. Lupu, George I. Brătianu, A. C. Cuza, C. R. Motru, și eclesiastici ca: Roman Ciorogaru, N. Ivan și Gr. Comșa (ortodocși), apoi Valeriu Traian Frențiu și Iuliu Hossu (uniți). Păr. I. Agârbiceanu publică interesante amintiri despre Crăciunul anului 1917 la Leova, când se ruga lui Dumnezeu, ca preot militar, să ajute neamului românesc să-și adune moșia toată. Pentru importanța deosebită ce prezintă amintirea I. P. S Valeriu Traian o reproducem în întregime, în corpul revistei noastre. Sunt mișcătoare și amintirile d-lui T. V. Păcățian despre Crăciunul anului 1899. Păcat că această înălțătoare pagină o profanează cineva cu următoarea frază: „Nu știm să dăm nici serbătorilor religioase, nici celor naționale, un sens sincer, real și actual“. Oare nu e cazul să întrebăm: gură rea, inimă rea?

Rampa, ziar artistic închină un frumos articol „In jurul ieslei din Bethleem“ de Gala Galaction, constată ce fac scriitorii? (L. Rebreanu, Camil Petrescu, E. Lovinescu, Gala Galaction Tudor Mușatescu, Damian Stănoiu, E. Bucuța, M. Dragomirescu, I. Pilat ș. a.) apoi pune pe o seamă dintre aceștia și pe alții față în față cu eroul operei sale de căpetenie.

Ion Ceparu.

CALEIDOSCOPI DE LITERATURĂ FRANCEZĂ.

Dacă am face o anchetă asupra cărților franceze, cari se citesc în România, am constata cu părere de rău că sunt ceretate mult mai puține acum, decât înainte de război . . . Cauza? Năvala de cărți germane însoțite de obișnuita reclamă sistematică și tenace a lor . . . Așa s'au citit până la sașietate toate romanele lui Ștefan Zveig cu acea celebră „*Scrisoarea unei necunoscute*“ ce a stors multe lacrimi sentimentalelor noastre și Artur Schitzler cu „domnișoara *Else și Teresa*“. Așa masivul Ludwig cu „*Napoleon*“ trecut prin capul unui german, care vrând să fie obiectiv, rămână totuși dur, inadapabil în judecata lui sistematică dar nefirească priceperii totale a geniului latin.⁽¹⁾

Toate desigur în traduceri franceze, căci Românul nu va învăța niciodată atâta limbă germană cât să poată citi — afară de intelectualii evrei — o carte în original.

Autorul francez cel mai citit la noi este André Maurois. Cărțile lui deabia apărute la Paris, se văd aproape imediat la toate librăriile de pe calea Victoriei și pe măsuțele de noapte de lecturi feminine. Ori, cum spuneam și aiurea, Maurois a ajuns un fel de ghid al literaturii engleze, susținut în aceasta de Edmond Jaloux, în aproape toate cronicile lui săptămânale de critică literară în „*Nouvelles Littéraires*“ Așa se explică năvala fantastică a romanelor lui Somerset Maugham, mai ales decând piesa lui de teatru: „*Flacăra sfântă*“, melodramă impresionantă pentru marele public, s'a jucat făcând serie pe scena teatrului național din București. Romanele lui sunt mai puțin citite — deși foarte citite și ele decât cărțile recomandate de el. Ultimul un fel pe „*Climats* (romanul cel mai citit în România de după războiu) dar mult mai deluat, mai puțin adâncit „*Le cercle de famille*“ îl clasează definitiv, deși în plină celebritate, printre autorii ieftini.

Domnul A. Thibaudet a scris interesantul volum de critică

(1) Anglia ne-a dat delicatul și puternicul „*Sarn*“ de Marie Webb, poate cel mai învăluitoare de largă simpatie omenească de pretutindeni, pentru că autoarea lui este o femeie.

literară contemporană: „*Dix années de vie littéraire*“, unde face rechizitorul unei epoci care promitea atât, dar care s'a oprit brusc. Ce mai scrie un Giraudoux? Ce mai scrie un Montherlant? Scriitori delicați și adânci ai neliniștii sufletești de după războiu, dar atât de prețioși, scriind într'o cizelatură sufletească minuțioasă și stranie, încât nici școală nu au făcut, nici ei singuri nu și-au maturizat talentul fărâmițat prea mult.

Jean Cocteau în „*Les enfants terribles*“ făcea analiză subțire, pătrunzătoare, extrem de rafinată a copiilor inteligenți și singuri, lăsați de capul lor, fără educație, fără sprijin, la capriciul intuițiilor lor geniale și a sensibilității lor dincolo de natură, o analiză de destrămare sufletească așa de adâncă și de definitivă, încât parcă și-a analizat propria lui tinerețe, ce nu putea sfârși decât într'o blazare totală, care să-i lase din mâna moale, delicată și obosită să-i cadă condeiul pentru totdeauna, Același lucru se vede la Francisc Carco. Ultimul roman publicat în „*Gringoire*“ din anul acesta, marchează și el o sleire totală de talent. „*L'ombre*“ cu și „*Cercle de famille*“ este întoarcere către primul roman de mare putere și de mare vogă, „*L'homme traqué*“, o întoarcere slabă însă cu acțiune de detectivi, atât de la modă acum, în toate literaturile, cu un sfârșit illogic și atât de obosit, încât ne întrebăm dacă Francisc Carco va mai putea scrie un lucru bun; dacă nu i-a făcut rău schimbarea de la boemul din Montmartre care suferia foamea cu un Matisse și alții, dar avea sufletul pur și inspirația puternică, la snobul care dă fastuoase baluri decorative iarna, la Carinès, luându-se la întrecere cu Maurice Chevalier și domnul Citroën.

Același lucru putem spune de tânărul sociolog, care făcea imediat după război, critica societății și punea probleme îndrăznețe viitorului în „*Mesure de la France*“ Dieu la Rochelle. . . Câtă ascuțime de talent în romanele lui! Acea tăcută *Bièche*, un caracter desenat în umbră, dar atât de puternic! Acea admirabilă „*Une femme à sa fenêtre*“ plină de cosmopolitism și grație franțuzească, de dialog scilpitor într'un stil sobru continuând tradiția elegantă a unui André Beaunier. . . Ultimul său roman *Feufollet* — e o analiză deslănătă a unui suflet deslănat

de cocaină și timpul deacum fără nici un țel, fără nici o preocupare nobilă, lamentabil și ignobil aspect de viață descompusă. Scriitori străluciți dar scriitorii nevrozii de după război, cu licări de fulger dar roși de ea până la neant.

Paul Morand atât de gustat de Români, mai ales decând îl știu însurat cu o Româncă, se repetă. Ultimul său roman „*Flèche d'Orient*” s'a citit mult, acțiunea se petrece în tulburătoare noastră delta și face o bună reclamă societății de călătorie aeriană Cydna Paris-București în câteva ore. Ultra modernism, superficialitate și sfârșire într'un bolșevism convențional tot de reclamă internațională prin ajutorul romanelor.

De bună tradiție literară scriu însă frații Tharaud și ultimul lor roman „*Les bien aimées*” sunt un progres față de celelalte pentru că atinge și el o atitudine foarte caracteristică timpului de acum, accentuată cu mult curaj de Marcel Prévost cu romanul care a făcut epocă *L'homme vierge*: Problema absolutei purități în iubire, pentru ca să poată dura, ca un fel de reacțiune a atâtor romane și piese de teatru venite tot din Germania și inspirate de Freud.

La apariția romanului „*Un homme vierge*”, Marcel Prévost spunea într'un interviu cum aceșt roman a fost inspirat de o lungă anchetă, pe care romancierul a făcut-o pe lângă foarte mulți tineri francezi, cari aspirau către această viață, sătui de disoluția în care căzuse lumea după războiu și punerea în practică a unui materialism care trecea dincolo de limitele delicateții umane.

Un delicat era și eroul din „*Bien aimées*”, un om care aspira la o viață extraordinară de iubire pură dar dintr'un fel de exaltare romantică, nu intimă pornire sufletească. Întâlnește asemenea suflet feminin cu care pare că se potrivește, dar viața albă de soț și soție plimbă un vis din ce în ce mai desamăgit, printr'un Maroc descris cum numai frații Tharaud știu să descrie acelea locuri. În aparență aceiași iubire și promisiune păstrată cu sfințenie; în fond la unul tirănia, la celălalt resemnarea și scoaterea suspinului de ușurare al unuia când moartea îl liberează de celălalt în năvala lui spre o viață normală, după ce aspirase din copilărie la cealaltă și se pregătise

îndelung pentru ea. Un roman trist deși lucru care place la mulți sfârșete bine, dar un roman care are curajul să pună problema și să răspundă valului german de impuritatea socială isprăvită firesc în nudismul care tot de acolo vine.

Un scriitor surprinzător de fecund și care se înoște mereu este bătrânul Marcel Prévost. Vă aduceți aminte de acele „*Don Juanes*” care a avut atâta răsunset și la noi. Nu era casă românească de intelectual să nu o fi citit-o . . . El lăasă imediat după război „pe Françoise-le lui și întreprise cu curaj analiza cangrenii vieții de fast, cocktail — partie, tinerețe prelungită prin artificii dincolo de limitele vieții. . . *Ma maîtresse et moi*” pune problema brutal materialistă, care se impunea din moment ce nici o stavilă cerească nu era admisă: A fericirii numai decât, cu orice preț, cu moartea chiar, cu distrugerea obstacolului prin orice mijloace și acest lucru părănd firesc și moral, mai ales de mare putere sufletească, triumfătoare de prejudecăți medievale, de obscurantism religios.

În „*Voici ton maître*” pune iar problema vieții moderne, fără să se simtă însă. Este unul din cele mai bune romane scrise după război, în armonie cu mediul cu atâta confesiune sinceră de sufleteț care cel puțin se văd ce sunt și cât valorează. trăsesc neforțat în limitele posibilităților de viață, cu ironie dar și cu lirism, suflete bune în fond: Aceste suntem, cum vedeți, cu nimic extraordinar în noi, dar nici viața de acum numai are nimic extraordinar, e clară și trăită pe pământ, cu aripile strânse în jurul trupului, la ce am mai sbura în vidul cerului?

Ultimul roman însă — Prévost își făcuse datoria de strict observator al vieții — se înalță tocmai dincolo de viața cotidiană, cu micile ei probleme așa de ușor rezolvate. E o imensă agitație de suflete ridicate deasupra vieții banale. Numai banală nu e mica spaniolă orgolioasă, crescută în atmosfera lui Filip al II-lea, păstrată la familia ei nobilă și foarte bogată cu strictețe. Chiar numele ei Maria Angustias — „*Marie des Angoisses*”, dat de o mătușă cu specială devoțiune tristă, îi arată ce-i va fi drumul. Roasă de iluzia fericirii perfecte pe pământ, fiecare clipă trasfigurată de ea, mereu înălțată, se lovește dela început,

ea care voise cerul pe pământ, i-se năruie brutal visul : persistă atunci în atitudinea ei de orgoliu, sfidare și răzbunare, până când vorba satan, șoptită de un prieten din copilărie, o smulge tot așa de brutal, închizind-o într'una din acele mănăstiri spaniole de perfectă și eternă claustrațiune.

De la eroina din „Voici ton maitre“, până la „Marie des Angoisses“ etapa este făcută. Viața modernă, exterioară, liberă, naturală, cu toate poftele prea cunoscute, prea ușor satisfăcute nu poate mulțumi multă vreme sufletul. Ne obosim de drumul prea înflorit și prea clar. În fundul sufletului nostru cântă chemarea unei vieți mai aspre, dar mai adâncă, mai necunoscută care cere sacrificii, dar dă mulțumiri altele decât un surâs înflorit de cocktail și îndobitocit de zece în șir.

În Franța, acum ca în totdeauna e o frământare de idei contrarii, clinchete de săbii încrucișate, din care totdeauna adevărul trebuie să triumfe, căci lupta este sinceră. Spre ce se va îndrepta literatura franceză? contemporană? Se vorbește mult de un nou clasicism.

Avize e tot ce ne vine de acolo, așteptăm și noi,

Mic Frolo.

Les prunelles somnolentes.

Eminescu.

*Les prunelles somnolentes
les oiseaux gagnent leur nid
dans les branches accueillantes — bonne nuit.*

*La source gémit, légère,
tandis que le bois se tait,
les fleurs dorment au parterre, — dors en paix.*

*Vers les joncs le cygne glisse,
à la chute du soleil;
les anges te soient propices! — doux sommeil.*

*Dans la nocturne féerie
la lune mouvante luit,
tout n'est que rêve harmonie. — bonne nuit.*

L. Codreanu.

OMAGIU

Beiușul și Păr. Vasile Lucaciu*Elisa Dr. C. Pavel*

Nu știu dacă în toamna trecută, din privilegiul împlinirii a 10 ani dela moartea marelui luptător național, părintele Vasile Lucaciu, s'a auzit și din Beiuș vre-un glas de pioasă amintire.

Se cuvine deci ca și noi și îndeosebi noi să ne aducem aminte cu pietate de leul dela Sisești, doar chiar Beiușului i-a revenit cinstea și norocul să-l trimită în parlamentul Ungariei.

În anul 1906 Românii din Beiuș, după o lungă pasivitate, se organizează sub steagul partidului național și reîncepură activitatea acestuia. În fruntea comitetului, care numără peste 60 fruntași din oraș și provincie, ridicară pe tinărul avocat I. Ciordaș, care în scurtă vreme deveni candidatul partidului naționalist al Românilor din sudul Bihării pentru mandatul de deputat al Beiușului.

S'a deslănșuit o luptă crâncenă din partea Ungurilor și candidatul partidului nostru trebui să cadă.

În anul 1907 mandatul Beiușului deveni fără stăpân și în vara acestui an se făcu o nouă alegere. La propunerea lui Ciordaș, candidatul partidului național este vajnicul luptător, memorandistul păr. Vasile Lucaciu.

Se pornește o luptă fără seamăn între partidul național și kossuthiștii unguri. În timpul campaniei electorale, casa primitoare a avocatului Ciordaș și a distinsei sale soții Viora Ignat — scriitoarea Viora din Bihor, — a fost larg deschisă pentru toți Românii. Aici se făureau planuri, se pregăteau manifeste, se chibzuiau toate mișcările de atac, de apărare și se nădăduia în reușita finală.

Toată suflarea românească se grupase cu nespusă însuflețire în jurul lui Ciordaș pentru a duce la izbândă steagul românesc.

Întreg Ardealul își îndreptă privirea spre Beiuș, fiind candidat păr. Vasile Lucaciu, care întruchipa aspirațiunile și năzuințele noastre naționale și care a suferit pentru idealul românesc temnițele Seghedinului și ale Vașului împreună cu ceilalți memorandiști.

Văile Crişului Negru resunau de duiosă doină a lui Lucaciu :

*„Cântă mierla prin păduri,
Robu-i Lucaciu la Unguri.
Pentru sfânta libertate
De care noi n'avem parte“.*

Popor și intelectuali erau conștienți de marea însemnătate a acestei alegeri. Se muncia cu înfrigurare și cu un sentiment de cel mai pur idealism. Lupta a fost câștigată. În ziua de 26 August, Lucaciu fu ales deputat al Beiușului în dieta ungară.

Ce bucurie. Ce entuziasm de nedescris. . .

Timpuri de glorie, de idealism, de naționalism înflăcărat!

După delirul ce ne-a cuprins, în urma dreptății istorice ce ni s'a făcut în 1919, se pare că un val greu al indiferentismului s'a întins peste noi. Numai chestiuni materiale, politice, mărunte preocupări egoiste, interesează. Naționalism? La ce bun acum?

Noroc, că stăpânitorii noștri, de ieri și vecinii noștri de azi, se îngrijesc de injecții pentru sufletele noastre amorțite: Reviuirea tratatelor.

Într'un suflet s'a ridicat iarăș întreaga țară contra acestei uneltiri. Am strigat și vom striga, ca să ne audă Geneva, că nici un petec de pământ nu va putea fi înstrăinat din moștenirea lăsată nouă și câștigată cu sângele generos, curs cu îmbelșugare din sutele de mii de piepturi tinere, din martirajul atâtor bărbați și femei floarea națiunii românești.

Mândra noastră țară a fost plămădită din durerea înăbușită a mamelor, soțiilor; libertatea noastră de azi este roșul marilor mucenici ai neamului.

Generația noastră de bărbați și femei am luptat pentru împlinirea visului visat de strămoșii noștri, generației de azi îi revine ca să păstreze cu sfințenie patrimoniul sacru, așa precum l-am primit.

Cu toții însă, mic și mare, femei și bărbați, tineri și bătrâni, trebuie să fim la datorie ca vrednici urmași ai marilor și vitejilor noștri eroi și martiri, între cari un loc de frunte ocupă leul dela Sisești, pâr. V. Lucaciu, memoriei căruia închin aceste rânduri.

Data Sf. Paști.

În No. 4. an V. al acestei reviste am tratat pe scurt problema, evoluția și reformele calendarului, promițând să revin și asupra datei Sf. Paști.

Mulți străini de tradițiile și aspiroțiile poporului nostru, au încercat să tulbure spiritele pe această chestiune. Scumpa noastră Basarabie a suferit și suferă încă de pe urma acestor răuvoitori, cari pur și simplu vreau să revină la calendarul vechiu. Cu toate acestea sperăm însă că adevărul va învinge.

Originea. Cuvântul Paști derivă dela sărbătoarea jidovească Pessah, pe care o serbează în amintirea ieșirii lor din Egipt. Pe vremea Mântuitorului s'a serbat după 14 Nissan — când a pățimit Domnul nostru I. C. — care căzuse cu lună plină după echinocțiu.

Noi creștinii sărbătorim Paștile în amintirea învierii Domnului, care a *pățimit într'o Vineri 14 Nissan și a înviat a treia zi Duminică*. Ar urma să ne legăm de această lună Nissan și de luna plină de după echinocțiu pentru data Paștilor. De Nissan nu putem ține seama, căci Jidovii au un calendar luni-solar. Ei în anumite epoci își îndreptează calendarul, adăugând o lună suplimentară numită Ve - Adar, ca să nu se depărteze de realitate. Această lună suplimentară o *intercalează înainte de Nissan, împingându-o astfel cu o lună mai târziu și deci se amână și Pessahul*. Ori astronomia a dovedit că numai calendarul solar este adevărat, așa că nu putem avea în vedere decât luna plină de după echinocțiu.

Se zice că răsăritenii au în vedere luna Nissan și nu serbează Paștile, numai după Pessah. Eroare, căci în anul 1929 prima zi din Pessah 15 Nissan a fost la 25 Aprilie, iar răsăritenii dela noi au sărbătorit deodată cu latinii la 31 Martie. S'au făcut însă agitații, și unii au serbat la 5 Maiu ca și ceilalți răsăritenii din alte țări. În anii următori au revenit iarăș la socoteala veche. Desigur nu forțați de știință, care în parte a fost satisfăcută. Am în față o tabelă din anul 1926 care dă data Paștilor până la 1935. Ei bine, după 1929 datele numai corespund.

Controversa pascală. Încă dela începutul creștinismului s'a ivit un conflict între Orient și Occident cu privire la această dată. Cei din Orient s'au ținut de 14 Nissan și au sărbătorit în aceeași zi cu Jidovii, substituind cina euharistică, mesei lor rituale. Cei din Occident sărbătoreau în amintirea învierii. Ori Domnul Cristos a înviat Dumineca, prin urmare au crezut că trebuie să serbeze tot într'o Duminecă. *Așa că au fixat-o, pe Dumineca ce urma luni pline de după echinocțiu.* A fost o mare controversă. Cei din Occident reproșau celor din Orient numiți „quarto - decimani“ că urmează legea veche, că dau sărbătorii lor nuanță iudaică. **Pe această simplă chestiune de dată, a apărut vechea opoziție între spiritul iudaizant și cel universalist.**

La un moment dat se părea că diferendul va lua proporții tragice. Numai datorită spiritului de împăciuire al apusenilor, s'a aplanat o ruptură. Cu timpul bisericile din Orient, în majoritate, au consimțit a adopta obiceiul roman. Conciliul din Niceea n'avea decât să-l consacre.

Conciliul din Niceea. O înțelegere a tuturor creștinilor era dorită. Ocazia se ivește. În a. 325 se convoacă un sinod ecumenic la Niceea (Asia Mică) ca să pună capăt năzbâțiilor lui Arie. S'au adunat 318 episcopi din întreaga lume creștină. După combaterea acestor erezii, se aduce în discuție și problema spinoasă a datei Paștilor. Ca de obicei se constată starea de fapt, din care rezultă că *trei sferturi* din lumea creștină serbează după obiceiul Romei și al Alexandriei. Conciliul, după cum se spune azi de regulă, se zice că ar fi hotărât „*că sărbătoarea Paștilor se va prăznuî de acum încolo Dumineca ce urmează după luna plină de după echinocțiul de primăvară*“. Conciliul n'a precizat aceasta. Regula aceasta a învins numai cu timpul; se decretă numai atât „*că au găsit cu cale lăsând de o parte toată cercetarea și toată discuția, ca frații din Orient să facă ca și cei din Roma și Alexandria, ca toți cu un singur glas și în aceeași zi, să prăznuiască în unanimitate sfânta sărbătoare a Paștilor* (Héjélé — Leclercq, Histoire des Conciles I. 350-477)

În urma acestei indicații — să zicem așa — treptat -- treptat

toți sărbătorește Paștile, cu puține excepții, după obiceiul roman și alexandrian, adică în prima Duminică după luna plină care cade odată cu echinocțiul de primăvară, ori imediat după el.

De comun zicem după canonul dela Niceea.

Astfel că trista controversă ia sfârșit, iar creștinii în viitor se conduc după aceste sfaturi ale conciliului din Niceea, devenite hotărâți, aderând majoritatea absolută. Luna plină de care este legată Paștile se numește „*lună pascală*”

Intervalul de variație. În anul 325 când s'a ținut conciliul din Niceea echinocțiul de primăvară a căzut la 21 Martie după calendarul în vigoare atunci, adică după cel iulian. Dacă deci luna plină pascală cade Sâmbăta și avem 21 M., atunci imediat Duminică în 22 M. sunt Paștile. Dacă însă luna plină cade numai cu o zi înainte, la 20 M., atunci numai este pascală ci trebuie să mai așteptăm încă 20 zile, adică până la 18 Aprilie, când vom avea iarăși lună plină, și dacă-e zi de Duminică, atunci Duminica viitoare la 25 Aprilie sunt Paștile. Prin urmare Paștile nu pot fi sărbătorite decât în intervalul 22 Martie — 25 Aprilie.

Totuși nu ne conformăm, căci în anul 1932 am serbat la 1 Mai. De ce? Unii răi de gură zic ca să nu ne dăm pe brazda latiniilor. Avem două cauze care contribuie la ieșirea din acest interval. Să le analizăm pe rând.

Deosebirea între latini și răsăriteni. a.) Până la anul 1583 atât biserica apuseană cât și cea răsăriteană au sărbătorit împreună. De aci încolo separație. Ori acest an coincide cu anul care a urmat reformei gregoriene (1582), așa că prima cauză trebuie căutată aici. În adevăr, răsăritenii neadmițând noua reformă au rămas la început cu 10 iar azi cu 13 zile în plus. Deci și cu echinocțiul au rămas îndărăt. Ei îl considerau ca fiind tot la 21 Martie, după c. iulian, iar apusenii la 21 M., însă după calendarul îndreptat, care este în concordanță cu realitatea.

Așa fiind era natural ca să urmeze deosebiri în data Paștilor, căci la cei din răsărit echinocțiul era mai târziu, iar la apuseni mai curând.

Astăzi când și răsăritenii au admis calendarul îndreptat, de ce nu serbăm totdeauna împreună?

Dacă calendarul îndreptat s'ar folosi la stabilirea acestei date, — ca și înainte de 1929 — atunci deosebirea ar fi când nu coincide, de maximum o săptămână. Dar calendarul iulian când este vorba de această dată, are și astăzi vot decisiv.

Afară de cauza expusă mai sus, mai avem una, anume: felul cum se stabilesc fazele lunare la orientali. —

Ciclul lui Meton b.) După cum văzurăm data Paștilor este legată de o fază lunară. Un astronom grec Meton, a descoperit un faimos ciclu de 19 ani al fazelor lunare. După acest timp o fază lunară revine la aceeași dată a anului, adică dacă luna plină a fost de ex. la 20 Martie, după 19 ani va fi tot la 20 M. Fiind cunoscut acest period se putea spune înainte data Paștilor. Acest număr (19), a făcut mare senzație la timpul său, căci grecii având diferite jocuri atletice în legătură cu fazele lunare, se puteau folosi de el. A fost gravat cu litere de aur pe diferite monumente, de unde și numirea de „numărul de aur”. Din nenorocire acest ciclu nu este exact, ci diferă de realitate cu 1 oră și 28 minute în plus în timp de 19 ani. Această diferență după 308 ani ajunge o zi. Deci, după 308 ani ciclul 19 ne dă luna plină cu o zi în urmă decât este în realitate. De la sinodul din Niceea și până la a. 1932 s'au scurs 1607 ani, care împărțit cu 308, ne dă 5 zile și câteva ore. Așa că în prezent ciclul ne anunță lună plină cu 5 zile în urma lunii pline ce se vede pe cer.

Iată a doua cauză care face deosebirea, căci răsăritenii încă n'au abandonat acest ciclu, numit pascalie. Dacă ar fi vi ne numărăm acest ciclu, atunci data în cele două biserici când nu coincide, ar fi la o distanță de o săptămână. Intervenind în socotală și stilul vechiu, diferența poate ajunge mai mare, cum a fost în 1932, 34 zile. Anul 1932. Având în vedere cele spuse mai sus, să încercăm să pătrundem, — ca o aplicație — cauza pentru care în acest an am serbat răsăritenii la 1 Mai, și apusezii la 27 Martie.

În acest an luna plină adevărată, cum se vedea pe

cer — era la 22 Martie, așa că fiind după echinocțiul de primăvară, Duminecă în 27 M. trebuia să fie Paștile. Latinii atunci au serbat. După ciclul lui Meton luna plină era cu 5 zile mai târziu, adică la 27 Martie, și fiind Duminecă, trebuia ca Dumineca viitoare în 3 Aprilie să fie Paștile. Nu s'a serbat la răsăriteni nici atunci, ci abia la 1 Maiu. Deci vina nu o poate purta numai ciclul 19. Să introducem în calcul și stilul vechiu.

În acest stil data de 27 Martie corespunde la 14 M. care fiind înaintea lui 21 M., nu este lună pascală și trebuie așteptat încă 29 zile până la luna plină următoare, care cade la 12 Aprilie stil vechiu. Această dată transpusă în stil nou este 25 Aprilie și fiind Luni, Dumineca proximă la 1 Maiu sunt Paștile.

Deci vedem că s'a avut în vedere stilul vechiu, pascalia veche și stilul nou. Din aceste trei elemente 2 sunt greșite: stilul vechiu și ciclul lui Meton. Putea fi data justă? Pe răzvrăți i-a împăcat, însă știința ba, căci s'a denaturat realitatea.

Anul 1933 împreună? În anul acesta serbăm împreună. S'ar părea că biserica răsăriteană a renunțat la pascalia veche. Vom arăta că nu, ci este numai o fericită coincidență, care se întâmplă de multe ori. În adevăr, luna plină din Martie anul acesta după stilul nou este la 12 M., așa că nu poate fi pascală, iar după cel vechiu cu atât mai mult. După stilul vechiu și după ciclul 19, luna plină e la 4 M. Luna pascală va fi la 2 Aprilie stil vechiu, care transpusă în cel nou corespunde la 15 Aprilie, și fiind Sâmbătă, Duminecă în 16 Aprilie sunt Paștile. La latini este în aceeași zi, fiindcă luna pascală este la 10 Aprilie — cu 5 zile înainte de cea metoniană — care e Luni din aceeași săptămână.

Se urmează cele stabilite la Niceea? Nu, căci calendarul iulian conform științei, trebuie abandonat și când e vorba de Paști, iar ciclul lui Meton la fel.

De ce n'am putea serba totdeauna împreună? Știința ne arată că așa ar trebui. S'ar face astfel, un nou pas spre unirea mult dorită.

prof. Ștefan Musta.

Faptele misterioase dela Beauraing.

*Intâmplare în Belgia — între Dinant și Givet —
dela 29 Nov. a. trecut începând*

de A. M. 1)

Imprejurări de timp și loc.

La sfârșitul unei zile frumoase de iarnă, când vâlul întunecos al nopții deja de mult și-a fost întins stăpânirea peste natura, am fost introdus în grădina școlii pe care o conduc surorile doctrinei creștine la Beauraing, în Ardena belgiană, aproape de Dinant și Givet. La lumina unui policandru cu multe luminări ce erau gata să se stingă, am zărit o grotă mică imitată după cea dela Lourdes în care dominează o statuie a Preacuratei. După ce ochii mei se obișnuiseră cu întunerecul mi-am putut da seama că eram înconjurat de câțiva arbori despuiați de frunze. Pe drumul din apropiere câteva sute, ba poate chiar câteva mii de persoane se înghesuiau voind să între în grădină. Mai mult de 150 automobile cari stau înșirate dealungul străzilor satului. Ordinea este asigurată prin doi agenți ai poliției și câțiva tineri voluntari.

Chiar în grădina surorilor fuseră admiși vre'o șazeci de privilegiați. Dintre aceștia invitară să se apropie de zăbrele grotei pe vre'o cincisprezece medici și doi ziarști, prietenul nostru René Delforge, directorul ziarului „Vers l'Avenir“ marele cotidian din Namur, și eu.

În întunec mulțimea fără întrerupere se ruga alternând decadelor rozarului și cântările. Simțeam că lumea e adânc mișcată, puțin agitată. Dăplin răbdătoare se pierdea în rugăciuni ferbînți, nesimțitoare la frigul aspru care pișca urechile, îngheța picioarele și mâinile.

După o oară de așteptare — era ora 18,30 p. m. — văzui că aduceau pe spațiul liber de pe drum, aproape de mine, mai mulți copii infirmi și bolnavi, călduros îmbrăcați și acoperiți. Două minute mai târziu veniră prin grădina surorilor patru fetițe și un băiat și ei foarte bine îmbrăcați și cu năframe albe. Se așezară pe primul plan

1) Recunoaștem în inițialele A. M. pe unul dintre cei mai însemnați conducătorii ai sindicatului Presei din Paris . . . și care a făcut cercetări la fața locului.

(nota red.)

înaintea zăbrelelor grotei. Atunci frământarea, care agita mulțimea, în câteva clipe se potoli. Și de oarece îndată ce sosiră copiii rugăciunea și cântecul încetară, acum stăpâna o mare tăcere.

„Cadrul” apariției.

În tăcerea nopții din grupul aproape de mine — pe care albeața șalurilor îl deosebea de masa întunecoasă a celor de față — se ridicară curate, cu un timbru bun și clar, cinci voci de copii cari începură să reciteze rozarul. Un Credeu, trei Născători, Mărire Tatălui, apoi decadele. Mulțimea răspundea. Aceasta era întradevăr, o rugăciune evlavioasă, fervoroasă, detot asemenea cu cea ce se poate auzi și vedea în nopțile de vară înaintea grotei dela Lourdes.

Apariția.

Se recita decada a treia. Deodată cași împinși de o irezistibilă putere, cele patru fete și băiatul — cari până aci stăteau în picioare cași mulțimea — căzură în genunchi cu o *uimitoare simultaneitate*. Atunci vocea li se schimbă, recitarea li se iuți, cu un ton mai ridicat; cuvintele bine distincte se urmau repede unele după altele. În timpul acela copiii cu nemișcate mâinile împreunate, cu fața încordată, priveau câteva crengi ale unui arbore ce se înălța deasupra poartei celei mici deschisă în zăbrele grădinei.

Gata cu Tatăl nostru, gata cu Mărire, numai „Născătorile” se succed cu o uimitoare înțeață fără ca mulțimea să se gândească să răspundă. Vocile celor cinci „vizionari” plutesc și stăpânesc asupra tăcerii umane.

Pe o clipă, seria „Născătorilor” s’a întrerupt. Doi dintre copii au cerut vedeniei: „Spune-ne nouă cine ești” . . . Se scurg câteva secunde, pare că toate respirațiile s’au oprit și că toate inimile au încetat a mai bate.

Apoi recitarea „Născătorilor” reîncepe pe același ton ridicat într’un ritm precipitat cu o nuanță de cerere și rugămintă stăruitoare în voce. Ai impresia că acești 5 copii, cu aceasta voce îngrijorătoare, ar vrea să rețină pentru ei vedenia vizibilă numai lor și la care ei se adresează.

De altfel nici ei și nici nimeni din jurul meu nu se mișcă. Se simte, că o nemărginită emoție, amestecată de oarecare îngrijorare, oprește orice vorbă și orice mișcare.

Deodată, la sfârșitul unei Născătoare, cu aceeași *simultaneitate*, care s'a observat la începutul fenomenului, glasurile curate se opresc. Se aude, plutind prin atmosfera tăcută, ca o adâncă decepție — ridicându-se din grupul copiilor, acest cuvânt: „A plecat” („partie”) — a cărui silabă din urmă răsună lung și trist. Apoi îndată se reia recitarea regulată a rosarului. Mulțimea reîncepe să răspundă la cele două decade cari sunt încă de zis; de data asta — cu al lor Tatăl nostru și Mărire.

„In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Spirit. Amin”. S'a sfârșit. Pe când pe drum, mișcări lente animează massa sombră a asistenților, copiii au reîntreat în grădina însoțiți cași înainte de părinți, de medici și de către câțiva tineri dintre păzitorii ordinii. Fără nici un cuvânt, vin și îngenunchează înaintea grotii și a statuei Preacuratei. Aici se prelungește câteva clipe ruga lor. In vreme ce lumea cântă, ei separați unul câte unul intră în casa școalei. Medicii adunați în sala de primire îi ascultă. Fără să fi avut timp să vorbească sau să se înțeleagă între ei sau cu alții, băiatul și cu cele patru fete sunt separați și introduși rând pe rând în fața acestui grav aeropag care i înteeabă cu bunătate. Rând pe rând ei dau acelaș răspuns. Rând pe rând ei fac aceleași destăinuiri.

“Eu sunt Fecioara imaculată.”

Băeții au văzut pe frumoasa Doamnă în acelaș costum. Din 29 Novemvrie începând, Ea le-a apărut de atâtea ori. E îmbrăcată cu o rochie largă, albă, strălucitoare, cu reoglindiri albastre. Haina e fără cingătoare și acopere picioarele apariției. Apariția ține mâinile împreunate și de brațu i drept atârnă un rozar. Capul său e iluminat de raze scânteietoare care nu seamănă întru nimic cu aureola. La întrebarea ce i-s'a pus de către copii: „Spune-ne nouă cine ești” ea a răspuns: Sunt Fecioara neprihănită”. Je suis la Vierge Immaculée”. Doi dintre cei cinci copii n'au înțeles bine aceste vorbe, trei însă mărturisesc hotărât la fel. Se încearcă să-i încurce ca să dea alt răspuns. Și unii și alții redau însă textul exact, totdeauna acelaș pe care l'au auzit. După un timp a cărui durată nu l'au putut prețui, Preacurata a desfăcut mâinile împreunate până aci și a dispărut în felul obișnuit.

Garanții.

Insumi am văzut pe cei cinci băeți. Am vorbit lung timp cu ei. Medicii îmi spusese „Acești copii sunt cu totul normali. Nu se află la ei nici un semn morbid.” Cași tată de familie am constatat că erau cași toți copiii, însă cu mai puțină timiditate de cât cum obișnuesc să fie copiii la vârsta lor, și aceasta, deoarece de câteva săptămâni, văd atâta lume, au de răspuns la atâtea întrebări, că au prins siguranță. Dar n'am observat în vorba lor nici calcul nici pregătire și nici fățarnicie. Ei mi-au răspuns privindu-mă țintă în față, cu ochi sinceri și curați. Mi-au spus că în 29 Nov. ora 6.30 p. m. cum ei ieșiau din școală, Fecioara le-a apărut în grădina Surorilor, că ei au revăzut-o mai de multe ori de atunci, totdeauna în același fel, totdeauna admirabil de frumoasă, și că astăzi ea le-a descoperit că era . . . *Fecioara neprihănită* . . . Ei mi-au descris apariția împreună și separat, arătându-mi prin vorbe și gesturi atitudinea pe care o avea, fără ca eu să pot vre'odată — precum nici alți n'au putut — să observ între vorbele lor *nici cea mai mică contradicere*. Au plecat apoi cumiști conduși de părinți fără să uite micul Albert Voisin să-mi spună: „Voi reveni mâine” . . . „Noi vom reveni în toate zilele până când însași sf. Fecioară va veni” . . .

Iată foarte exact descris ceace am văzut.

Bine înțeles că după toate acestea, mă voiu feri să trag concluzie, fiindcă n'am fost și nu vreau să fiu decât un martor. Dar îmi rămâne să vă povestesc ceace mi-au spus decanul din Beauraing, medicii și Mgr. Heylen, episcop de Namur, referitor la cei cinci „văzători” . . .

E. S.

Cronica Lunară:

„Stânga”: revistă cu pretenții sociologice:

Ideile pe cari le răspândește sunt de o cutezanță uimitoare. Ba mai mult sunt deadreptul false. În adevăr, după aparență militează pentru o altă ordine socială în care muncitorul să nu

mai fie năpăstuit, ca și în cea actuală, plină de viciile burgheziei. Să fie acesta adevăratul scop? Nu! Categoriec Nu! căci atunci care să fie cauza de ponegrire deșanțată împotriva bisericii creștine? Să fie biserica Domnului numai o fortăreață a burghezilor? O instituție de-a lor prin care apasă asupra muncitorului? Penițele trufașe ale măzgălicilor dela acea revistă așa prezintă lucrurile. O, Doamne cât li s'a întunecat mintea! Să fie oare cineva în stare a-și însuși asemenea idei? Doar toată lumea știe de imensa activitate ce a deslășurat-o și o desfășoară biserica pe teren social. Este doar singura instituție, care propagă incontinuu adevărata pace și buna înțelegere între oameni. Așa că în afară de sublima și divina doctrină a Mântuitorului nu se poate crea o operă socială cu adevărat solidă. Iar cei cari se ridică împotriva miresei sale, nu pot urmări *armonia socială ci anarhia*.

Să muncim cu toții alături de biserică pentru îmbunătățirea situației spirituale și materiale a tuturor, căci numai astfel ne putem mântui. Unii dintre colaboratori sunt membrii ai unui mare partid. ~~Se poate ca acest partid de guvernământ să aprobe o astfel de acțiune distrugătoare?~~ Refuzăm a crede, și așteptăm să-i trezească la realitate.

Reducerea salariilor : Școala și Biserica sacrificate!

Consiliul de Miniștrii din 17 Ianuarie a. c. a hotărît o nouă reducere a lefurilor. Să fi avut bieții funcționari așa multă leafă, încât să fie prea mare în comparație cu viața ieftină de azi? Nici una nici alta. Prețurile din contră la unele articole de prima necesitate chiar s'au urcat. Atunci? Măsura se datorește faptului că bugetul trebuie echilibrat. Se vede că acest echilibru nu se poate face altfel. În materie financiară echilibrul dela o vreme e foarte capricios. Ușor se strică, r estabil cum s'ar zice în fizică.

Agitația e mare între funcționari. Dar spiritele sunt revoltate mai mult din cauză că se creiază prin noua reducere clase privilegiate (armata și magistratura), și clase năpăstuite. Admitem că la aceste categorii nu s'ar mai putea face reducere. Ne întrebăm, dar la celelalte se poate? Se motivează că ofițerii și magistrații n'au alte surse de câștig. Adevărat! Dar preoții, profesorii, în-

vățătorii ce alte surse speciale au? *Ferit-a Domnul să-și creeze altele!* Că puțini profesori din Capitală vor avea surse se poate, dar aceasta nu însemnează de loc că și cei din provincie ar avea la fel. În provincie n'ai școli particulare, n'ai atâtea școli ca să poți da meditații. Aici se trăește numai și numai din leafă. Crearea de categorii speciale credem că nu-i ni i morală, nici legală. Dacă suferim atunci trebuie ca toți să sufere și încă proporțional. Procentele ar trebui să fie proporționale cu suma salariului. Măsura aceasta este anunțată numai pe lunile Ianuarie, Februarie și Martie. Dar dela Aprilie încolo ce va fi?

Controlul averilor. Ne aducem aminte că nu de mult s'a votat o lege prin care să se facă un control al averilor tuturor oamenilor mari și mici din această țară, care au abuzat de încrederea neamului și nu și-au făcut datoria așa cum cere morala și dreptul. Am așteptat și așteptăm să vedem traducându-se această lege în fapt. Conștiința cinstită și creștinească acestei țări o cere. Vrem să se facă odată lumină, și să cunoaștem adevărul. Poporul nostru închegat cu atâtea suferinți, are dreptul la o viață cinstită, românească și creștinească. *Adevărul, cinstea și credința în viitorul neamului să ne călăuzească!*

Măsură lăudabilă. Ministerul Instrucțiunii publice a dat dispoziție ca examenele de curs secundar să nu se mai țină în ziua Duminecii. Cum până acum să se fi ținut examene și în ziua Domnului? Se vede că la unele școli s'a practicat acest straniu obicei.

Nu putem decât să salutăm cu bucurie această decizie, care amintește celor îngâmfați porunca Domnului „Adu-ți aminte să sfințești ziua Domnului”.

Dar Universitățile atât de geloase pe autonomia lor, se țin de porunca Domnului? Nu cumva se țin și pe acolo examene Dumineca?

Ne mândrim în a crede că studențimea noastră, care se identifică cu aspirațiile neomului românesc, n'a rupt contactul cu ocrotitoarea noastră de veacuri, cu biserica.

Spectator.

BIBLIOGRAFIE.

Convorbiri Literare.

„Convorbiri Literare“ (Noemvrie, Decemvrie), dau ca întâiul articol (pag. 645-685) conferința ținută la Fundațiunea Carol I, la 30 Oct. 1932 de colaboratorul nostru L. Codreanu. „*Eminescu vu par un français*“ a fost nu numai un frumos omagiu celui mai genial poet al României-Mare ci și afirmarea dovedită și documentată că mai multe din poeziile lui îl înalță și înșiră între cei mai mari poeți ai lumii întregi.

Tot în același Nr. din „*Conv. Lit.*“ relevăm un articol foarte sugestiv *Arta Muzeală* unde nu e vorba de muzee de artă ci de „felul cum se poate“ mai bine alcătui și orândui o colecție de obiecte de artă“ . . . Și aici s'a făcut mare progres. Dl. Tsigara-Sa murcaș ne prezintă pe scurt cele mai nouă și sugestive realizări, care sunt rezultatul unei nouă concepție a înșirării obiectelor.

Mulțumită acestei concepție muzeele vor deveni un fel de laboratorii, în care se plămădește arta viitoare“.

Interesant articol „*România față de Rusia*“, însă să rămânem sfioși față de Soviets și să dorim o prietenie cât de strâmtă cu aliatul nostru „*natural*“, *Polonia*.

Sub titlul Este „*Amantul Doamnei Chatterley*“ o operă literară? C. V. Gerota, judecând dintr'un punct de vedere pur estetic și rațional, răspunde hotărât *nu*, documentând și justificând și el scârba mai multora. (am.)

În apărarea unui patrimoniu național . . ajuns pe povârnișul distrugerii ¹⁾

Nu e vorba despre o carte literară, istorică ori științifică. E un glas îngrijorător de chemare și prevenire la sprijinirea, îngrijirea și buna chivernisire a uneia dintre cele mai prețioase comori cu care e provăzută scumpa noastră țară.

¹⁾ „*Glosa pădurii*“. De ce trebuie să îndrăgim pădurea și cum trebuie s'o îngrijim : Lucrare pentru popularizarea cunoștințelor silvice elementare.

Cu 22 ilustrațiuni în text, de Inginerul V. Precup — Bistrița.

Și când indicăm aceasta ne tresaltă inima de o legitimă bucurie, având prilejul să încreștăm în această revistă o lucrare a cărei apariție e foarte binevenită și totodată de o mare importanță pentru neam și țară.

Di Ing. Precup prin aceasta valoroasă operă s'a dovedit a fi un amator al pădurilor, un profund cunoscător al rolului însemnat ce-l au ele în economia unei țări. Infierând indiferența, ușurătatea cu care se exploatează în mod nechibzuit acest sfânt tezaur, indicând remediile prin cari s'ar putea sana răul și regenera dezastruoasele devastări, confirmă cele spuse.

Expunerea „per summos apices” a conținutului încă ne dă dreptate.

După prefața scurtă dar cuprinzătoare a Dlui Iorga — urmează poesia „Glosa pădurii” (publicată în întregime în „Observatorul” An III p. 416-420) care constă din 12 strofe cari formează introducerea fiecăreia dintre cele 12 capitole. Strofa întâia conține toate ideile puternice și practice, totodată, cari apoi sunt dezvoltate pe rând...

În precuvântarea sa autorul mărturisește că în aceasta carte nu se face știința sistematică — ci numai popularizarea cunoștințelor ce trebuie să le posedeze fiecare cetățean. — Răspunsul la următoarele întrebări formează corpul lucrării:

„Ce este pădurea? Cari sunt binefacerile ei uriașe pentru omenire? Cari sunt legile ei date de Dumnezeu? Cum trebuie îngrijită și cari sunt relele de cari trebuie s'o ferim?”

„Ce este pădurea? Cari sunt binefacerile ei uriașe pentru omenire? Cari sunt legile ei date de Dumnezeu? Cum trebuie îngrijită și cari sunt relele de cari trebuie s'o ferim”.

Interesante-s cele zece porunci ale pădurii, explicarea lor. Se termină cu un stăruitor apel către toți fiii țării, să se nizuiască a cunoaște și să aprecieze la justa ei valoare, aceasta fecundă sursă de venit ajunsa pe mâini criminale. Să nu uităm spicuirile din aprecierile celor competenți despre precumpănitorul rol al pădurilor în economia generală a unei țări. Ca un apendice vocabularul termenilor nițel tehnice, explică semnificațiunea lor precisă.

Apare din conținut, tratarea și prezentarea cărții că autorul e specialist, versat în aceasta ramură a economiei naționale. Lăsându-ți ochii pe prima pagină te încātușează și citești cu interes până la sfârșit.

În tot decursul lucrării vibrează accente de cel mai înalt naționalism, sentimente de nețărmurită dragoste față de patrimoniul silvic căruia statul e departe de a-i da atenția cuvenită.

Tot ce se spune în carte isvorește dintr'o înaltă și nobilă dorință de a se face ceva pentru salvarea acestei comori neprețuite pe care ne-a dat-o cel Preaînalt. Este explozia spontană a unei inimi care simte românește și muncește pentru interesul obștesc.

Imbină explicațiile și lămuririle ce le dă la diferite chestiuni cu reflexiuni morale care sunt o nouă înflorire a unui suflet idealist și practic totodată.

Recomandăm tuturor:

Calendarul de la Blaj — 14 lei

Almanahul revistei „Viața” — Săbăoani — 15 lei

Almanahul „Presa Bună” — Iași — 15 lei

Calendarul Bunului Creștin — Bixad — 112 pag. — 15 lei

(Salutăm cu deosebită plăcere un început așa de promițitor)

Prescurtarea de Istoria Sacră (cu 32 figuri numai 6 lei) Iași.

Un mic manual model: text atrăgător și superior ilustrat.

După fiecare capitol (pus în directă legătură cu părțile corespunzătoare ale *catehismului*) urmează câte o învățătură practică.

„DOINA” tip. și librărie S. p. A. BEIUȘ

Redactor responsabil: Ioan Teiușan.